

ONZE VOGELS

41e jaargang no. 1, januari 1980

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg, Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide, telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

G. van der Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel, telefoon (04116) 7 45 29, voor tropen, grasparkieten etc.
H.J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07. Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, we zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J.G. J. van Valkenburg, Snijderstraat 15 4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.
Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9, 2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers, W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen, telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninckstraat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.
Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogel

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 8, 3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07, giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pais 29, 6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91, 6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: J. M. Lupsan, Hoge Waard 31, 6825 JL Arnhem, telefoon (085) 61 19 15.
Penningmeester J. Versluis, Kat. Lagedijk 133b, 3081 ZP Rotterdam, telefoon (010) 84 11 86
Postgiro nr. 3587100 t.n.v. Penn.: Parkieten Speciaal Club.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

BLAD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

Redacteur: E. van Berkel
Illustrator: Jhr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele aansprakelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of afbeeldingen daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — moet een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere voorwaarden verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAAGEN OVER?

BLAUWNEKGAAIERS aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 242 EP Lochem.
BLAUWNEKGAAIERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
BLAUWNEKGAAIERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 3222 LK Leiden.
BLAUWNEKGAAIERS aan: H.W.J. v.d. Linden, Verbodestraat 72, 5921 ES Blerick.
ZEBRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN TROPEN-
BASTAARDEN aan: J. van Strien, Jodaanstraat 8, 9254 CM Hardegarijp.
RODE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)
EN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
TROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144 1086 EK Rotterdam.
FORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 18 februari 1980

IN DIT NUMMER

	pag.
Paradijsvogels	4
De Blauwnekgaai	7
Geslaagde kweek met de Rose Amaranth	8
Acclimatiseren	9
In gesprek met een blinde vogelliefhebber	11
Voor de beginnende zebra vinken liefhebber	12
De volièrre van de maand	14
De struisvogel (die niet vliegt in vogelvlucht)	16
Vooruitgang	18
Geslaagde kweek met de Kuifmaina	19
Op verzoek van...	21
Een nieuw jaar een nieuw kweekseizoen	22
Manakins	24
Geslaagde kweek met de Diuka-vink	25
Endoscopische geslachtsbepaling	26
Bloemen en Planten	28
Haag- en akkerwinde	29
Grasparkieten allerlei	30
De Magelhaen parkiet	32
Tafelkeuringen	33
Exotische vogels als huisdieren? Ja of Nee	35
Maaltechniek	37
Boeknieuws	38
NBvV-service	39
NBvV-Boeken service	39
Vraag en Aanbod	40
Korte berichten	46

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Cédé vogelvoerders b.v.	10
Benny Stagers, Fauna Lux, Minifauna, Hellingman b.v.	15
Broedmij, W. Rouppe van der Voort, Theiling	36
Fauna Metaalwaren	41/42
404, Fauna Vit	43
V.V.R. Vogelvoederfabriek, Blankenstijn, Siem van 't Hart, Orni Mondo, F. Thijssen	44
Beaphar	45
P. Klomp b.v.	46
Tek vogelzaden, Panheel, Henk van Os, Conditio, Rein v.d. Veen, Voordewind, Adgefo, Animal	47
Witte Molen	48

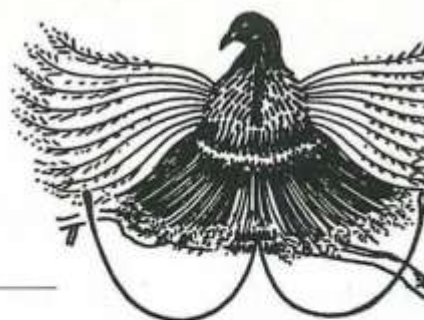
Foto voorplaat: Koningsparadijsvogel
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Foto's: Vogelpark Walsrode/Müller

Paradijsvogels

Deze familie bestaat uit de meest kleurrijke en gesierde vogels ter wereld. Bij de mannetjesparadijsvogels komen de sierversen om de andere sekse mee aan te trekken tot een hoogste ontwikkeling. Toch hebben deze 43 soorten vogels zich waarschijnlijk uit een weinig gekleurde en gespecialiseerde stam van kraaiachtige vogels ontwikkeld, die zich vrij vroeg in het Tertiair in Nieuw-Guinea vestigde en die daarna geïsoleerd werd. Hun naaste verwanten zijn de prielvogels waarvan ze zich in hoofdzaak onderscheiden door hun paringsgedrag en de sierversen die hierbij een belangrijke rol vervullen.

Deze juweeltjes der schepping hore thuis in de bossen van Nieuw-Guinea en naburige kleine eilanden. Vier soorten komen in de bergbossen van Noord-oost-Australië voor. Het grootste deel van hun woongebied is nog niet zo lang toegankelijk en is nog weinig bezocht. Sommige vormen kennen wij alleen nog maar van een of twee door inboorlingen verzamelde exemplaren, zonder dat de plaats van herkomst bekend is. Slechts een twintigtal ervaren ornithologen is zo gelukkig geweest dat ze dieren in hun natuurlijke woongebieden te kunnen bestuderen, maar weinigen hebben meer dan enkele maanden tijd gehad om hen in de natuur waar te nemen. Veel van wat wij over hen weten is dan ook bekend geworden door bestudering van hun gedrag in dierentuinen. Toch dateert de eerste kennis over paradijsvogels al van 450 jaar geleden. De inheemse stammen van Nieuw-Guinea gebruikten de vogels al sinds onheuglijke tijden als versiering en Chinese reizigers en kooplieden brachten ze reeds lang voor de 16e eeuw naar de Oriënt. In Europa werden ze voor het eerst bekend door twee balgen die de keizer van Batjan, dat tot de Molukken behoort, aan de koning van Spanje schonk. Ze werden door de Victoria het schip van Magalhães dat voor het eerst om de wereld zee, meegebracht. Deze twee vogels waren zo ongelooflijk mooi, dat de spanjaarden meenden dat het vogels uit het paradijs waren in plaats van uit de bossen van Nieuw-Guinea en de naam is sindsdien zo gebleven.

De 16de- en 17de eeuwse Portugezen kooplieden noemde ze 'manucodita', wat een verbastering is van het Maleise 'manuq dewata', dat goede vogels betekent. Deze naam vinden we nog terug in de Latijnse naam voor de zwarte paradijsvogels, **Manucodia atra**.

De meeste exemplaren van paradijsvogels die in de eerste tijd naar Europa kwamen, waren door inboorlingen geprepareerd en deze hadden de poten verwijderd. Dit gaf aanleiding tot allerlei verhalen: men vertelde dat deze vogels nooit neerstreken, maar steeds rondvlogen en dat het mannetje zou leggen. De nuchtere Europese natuuronderzoekers moesten geweten hebben dat dit alleen maar zeemannsverhalen waren, en we moeten het dan ook maar als een grapje opvatten dat Linnaeus in zijn grote werk *Systema Naturae* de bekendste soort *Paradisaea apoda* of wel 'pootloze paradijsvogel' noemde. Als vindplaats vermeldde Linnaeus voor deze soort India en voor de koningsparadijsvogel die hij *Paradisaea regia* noemde geeft hij Oost-Indië. We weten nu dat beide soorten op de Aru-eilanden voorkomen, een kleine eilandengroep ten zuidwesten van Nieuw-Guinea. De werkelijke oorsprong van de balen werd pas in 1824 ontdekt, toen de Franse ontdekkingsreiziger en natuurvorser René Lesson exemplaren van de trompetparadijsvogel en de zwarte paradijsvogel in Noord-oost-Nieuw-Guinea verzamelde. De eerste natuuronderzoeker die deze dieren uitvoerig in hun natuurlijke milieu bestudeerde was Alfred Rus-

sell Wallace, die Nieuw-Guinea tegen het einde van de jaren vijftig van de vorige eeuw bezocht. Op het eiland Batjan, dat door Magalhaes' schip 350 jaar eerder was bezocht, ontdekte hij de sprookjesachtige naar hem genoemde Wallaces paradijsvogel (*Semioptera wallacei*) een bruinachtige vogel, zo groot als een lijster met een glanzend groene halskraag die bij de balts uitgespreid kan worden, en twee 15 cm lange veren aan de vleugelboeg, die het dier bij de balts V-vormig boven zijn rug opzet. Twee kleine paradijsvogels die Wallace meenam naar Engeland, waren de eerste familieleden die Europa levend bereikten. In de tijd van Wallace was de vraag naar sierveren in de 'beschaafde' wereld zeer groot en de handel in balgen van paradijsvogels nam grotere omvang aan toen steeds meer handelaren zich naar deze weinige gastvrije oorden waagden. Van 1880 tot 1890 werden naar schatting ieder jaar 50.000 huiden van Nieuw-Guinea geëxporteerd. De meeste hiervan gingen naar Parijs, dat altijd het middelpunt van de wereldhandel in sierveren is geweest. Hier werd door ornithologen naar nieuwe en nog niet beschreven soorten in de opslagplaatsen der modezaken gezocht. Hoe vernietigend deze jacht voor de para-

Bestuur en
redactie
wensen U een
in alle
opzichten
goed...

1980

dijsvogel-populaties geweest is, zal wel nooit bekend worden. De handel werd op Nieuw-Guinea in 1920 bij de wet verboden, maar toen waren al vele vroeger algemene soorten zeldzaam geworden. Gelukkig heeft de publieke opinie zich tegen het gebruik van vogelveren gekeerd en het is nu in de meeste Europese landen en in de Verenigde Staten verboden in het wild geschoten vogels te importeren.

Sommige soorten hebben zich inmiddels weer goed hersteld. Een ontbossing van Nieuw-Guinea voor de landbouw zou echter ongetwijfeld een ramp betekenen voor deze prachtige vogels, waarvan we het fascinerende paringsgedrag juist beginnen te begrijpen.

Als typische paradijsvogels stelt men zich meestal de zes soorten van Linnaeus' geslacht *Paradisaea* voor. Deze bewoners van de vochtige kustoerwouden waren gewone handelssoorten. Hun lange zijdeachtige flankveren reiken een stuk voorbij de staart als de vogel stil zit; bij de balts worden ze boven de rug als een fontein opgeheven. De schacht van de middelste staartveren van het mannetje zijn verlengde dunne draden of afgeplatte smalle of gedraaide veren. De voornaamste kleur van het lichaam is mauve, met meestal felgele plekken op kop en rug en een glanzend groene keelvlak. Bij de typevorm van de grote paradijsvogel (*P. apoda*) gaan de felgele flankveren in mauve tint over. Bij de rode paradijsvogel, die alleen op het eiland Waigeo voor de kust van Nieuw-Guinea voorkomt zijn deze oranje tot rood van kleur. Deze vogels baltsen meestal, terwijl ze op een tak zitten en hun veren boven hun rug laten spelen. De Keizer Wilhelm-paradijsvogel begint op dezelfde manier, maar laat zich dan langzaam voorover vallen, totdat hij ondersteboven aan een tak hangt, met om hem heen de wuivende sierveren. De zeldzame en lieflijke blauwe paradijsvogel zet de veren pas op als hij ondersteboven hangt en zwaait dan zijn sierveren als een mist van blauwe kant om zich heen. Een andere algemene handelssoort was de twaalvdradige paradijsvogel die in de mangrove en sagopalmoerasbossen aan de kusten van Midden- en West-Nieuw-Guinea voorkomt. De zes glanzend gele veren die aan iedere flank groeien, hebben lange draadachtige spitsen die

scherp naar voren gebogen zijn. Bij de balts voor het valse, bruin-gestreepte vrouwtje, spreidt het mannetje zijn bief van zwartgroene irisende keelveren uit rondom de snavel terwijl hij deze opent en zo zijn van binnen groengele bek laat zien. De 16 cm lange koningsparadijsvogel is de kleinste en een van de felst gekleurde soorten van de familie; hij is van boven helder rood en van onderen wit en heeft fel blauwe poten en groene sierveren. Twee staartveren zijn draadvormig en eindigen in gekrulde metaalgroene vaantjes. Deze vogels, die in de boomkruinen leven, vestigen blijkbaar hun territorium rondom de grote oerwoudbossen, waarin ze baltsen. Het is de enige soort van deze familie waarvan bekend is dat hij in een boomholte nestelt.

Nauw verwant met de vorige soort zijn twee iets grotere soorten: de pracht- en de Wilsons paradijsvogel. De prachtparadijsvogel, die in de drogere delen tot 1500 m hoog in de bergen voorkomt, maakt een baltsplaats op de bosbodem, waarbij hij alle begroeringen binnen een straal van 5 m verwijderd en bast en bladeren van jonge boompjes afrukt. Het mannetje danst in deze boompjes op en neer, waarbij hij zijn schitterende gele waalerkuif als een cape uitspreidt en zijn glanzend-groene borstveren opzet, om het licht te doen weerkaatsen. Deze vogel wordt om zijn dubbelkruis van kleine fluweelzwarte veertjes op de kale blauwe kopkruif ook vaak 'Kruis van Christus' genoemd. In 1850 werd hij door John Cassin ter ere van zijn vriend Alexander Wilson *Paradisaea wilsoni* genoemd, maar zes maanden eerder werd hij door Charles Lucien Bonaparte een neef van Napoleon die enige tijd in de Verenigde Staten verbleef en uitvoerig over de

Wilson's Paradijsvogel

Amerikaanse vogelwereld schreef reeds onder de naam *P. respublica* beschreven. Hij deed dit gedeeltelijk ter ere van de Franse Republiek, gedeeltelijk ook om van zijn ongenegen over sommige 'republikeinse' blijk te geven, want hij schreef erbij 'Een paradijselijke republiek besta weliswaar niet, maar er is nu te minste een *Paradisaea respublica*'. De bijzonder fraaie vogel die u op de voorplaat ziet afgebeeld is de Koningsparadijsvogel, *Cicinnurus regius*. Op pagina 4 en 5 ziet u deze schitterende vogel nog eens aan voor- en achterzijde.

De Koningsparadijsvogel komt voor in Nieuw-Guinea en de eilanden naar het Westen, de Aru archipel. Ze houden zich op in laaglandbossen tot ongeveer 500 m hoogte. Een signalement van de mannelijke exemplaren kunnen we gevoelig achterwege laten, de foto's spreken voor zich. De vrouwtjes zijn aan de bovendek van dof olijfgroen. De slagpennen en de dekveren donkerder met kastanjebruine randjes, de staart is olijfgroen met lichtgele zoompjes; wangen bruin met fijne streepjes; onderdelen gelig bruin met donkere streepjes, poten donkerblauw, snafel hoornkleurig met lichtgroene binnenkant en de ogen donkerbruin. De jongen lijken allemaal op het vrouwtje en de jonge mannen krijgen hun prachtkleed na de jeugdrijp. Al voedsel nemen ze boomvruchten of ook doornige. De mannen hippen op een tak of klimrank op en neer. Bij elk sprongetje wordt het lichaam een halve slag gedraaid; soms duikt hij recht naar beneden. Bij de intersieve balts spreiden en sluiten de draaien gedeeltelijk de waaiers aan de flanken gevolgd door het naar beneden buigen van de vleugels onder luid geroep. Waarnemers vonden een nest van deze soort op 2 meter hoogte met daarin twee roomkleurige eieren rozig getint en donkerbruin gestreept. Broedduur ongeveer 14 dagen en alleen het vrouwtje broedt. De jongen worden uit de krop gevoerd en verlaten na ongeveer twee weken het nest om dan nog gedurende een maand te worden bijgevoerd. Ook met het voederen van de jongen houdt het vrouwtje zich alleen op.

Met deze soort is in gevangenschap gekweekt.

In de volgende editie kunt u kennis maken met weer enkele andere paradijsvogelsoorten. Graag tot dan!

tekst en foto's: P.H. Vergeer

de blauwnekgaai

eenmaal de schrijfgesest te pakken hebben voor het artikeltje over mijn olières, zie elders in dit blad, wil ik jaarne het advies van de lezers inoepen ten aanzien van de Zwartkopgaai, ook wel Blauwnekgaai of door R.R.P. van der Mark Witnekgaai genoemd. De wetenschappelijke naam is *Cyanocorax chrysops*. J. Hanzák schrijft over deze vogels: 'De zwartkopgaai leeft in Zuid Brazilië, Uruguay en Paraguay. Op kop en voorhoofd draagt hij een kap van rechtop staande veertjes. De hals is zwart, de nek lichtblauw. De onderzijde en het eind van de staart zijn wit, de ruinzwarte rug glanst violet. De plek boven en onder de ogen is blauw. Deze vogel wordt vaak in gevangenschap gehouden'.

Reeds enige jaren probeer ik deze vogels, die mijn bijzondere aandacht hebben, tot broeden te krijgen maar tot nu toe zonder resultaat. Het sexen van deze soort is een kwestie van observeren. Uiterlijk is er naar mijn mening geen verschil tussen de mannetjes en de wijfjes te constateren. Het mannetje gaat echter vrij snel over tot baltsen waarbij hij zich opblaast tot een ronde bol, daarbij een enigszins ratelend geluid voortbrengend. Qua houding lijkt het iets op wat het mannetje zebra-vink voortdraagt. Het wijfje gaat daarbij licht door de poten zakken, houdt de staart enigszins opgericht en wappert met de vleugels. Verder komen ze echter niet. Het wijfje laat zich re-

gelmatig voeren en naar mijn mening zijn dit allemaal tekenen dat ik wel degelijk een paartje heb. Twee jaar geleden had dit stel, gedurende onze vakantie dus in een periode waarbij vrijwel niemand in de tuin kwam, in een ligusterhaag een nest gebouwd van louter takjes en de binnenkant was niet bekleed met ander materiaal.

Zodra de kinderen weer in de tuin verschenen, werd het nest onmiddellijk door de vogels zelf gesloopt. Overigens zat dat nest op een hoogte van slecht 1.20 m boven de grond, terwijl de heg zelf toch wel ruim 2 m hoog was. Wellicht is er onder de lezers iemand die meer informatie

over deze vogels kan verschaffen. Voornamelijk ben ik geïnteresseerd in natuurlijke levensomstandigheden van deze vogels. Het in leven houden van deze soort is geen probleem. Het zijn echte alleseters en consumeren o.a. universeelvoer, krachtvoer, meelwormen, brood, fruit, tropisch zaad en groenvoer, stukjes hart, nier en rauwe of gekookte eieren. Het zijn erg intelligente vogels die bij onraad onmiddellijk en luidruchtig reageren.

Tegenover de verzorger worden ze erg tam en vertrouwelijk. Andere soorten vogels verdragen ze redelijk goed alhoewel het toch oppassen blijft. Bij mij werd op een gegeven moment een Japanse nachtegaal dankbaar als eenhops knacker geaccepteerd. Tezamen met spreuwen, grote lijsterachtigen, gaaien en eksters zijn ze goed samen te houden. Op het moment dat ik dit artikel schrijf, heb ik een stel Roodsnavel kitta's (*Cissa erythrorhyncha*) kunnen bemachtigen waarmee ik het komend broedseizoen eveneens pogingen wil ondernemen om ze tot broeden te krijgen. R.R.P. van der Mark geeft in zijn boekje 'Grote insecten- en vruchtenetende tropische vogels' een algemene omschrijving van eksters, gaaien en kraaien, de groep corvidae.

Kunt u mij enige aanvullende informatie verschaffen over natuurlijke broedomstandigheden van deze geweldig interessante en intelligente vogelsoorten?

geslaagde kweek met de Rose Amaranant

Lagonosticta rhodopareia

Deze ongeveer 11 cm grote en tot de amaranten behorende prachtvink komt zo af en toe binnen het bereik van de vogelliefhebber. Ze bewonen in drie rassen zuidoost en een klein gedeelte van zuidwest Afrika. Zo komt *Lagonosticta rhodopareia ansorgei* o.a. voor in Angola; *Lagonosticta rhodopareia jamesoni* in het zuiden van Kenia tot aan Transvaal en *Lagonosticta rhodopareia rhodopareia* in Abessinië.

In hun verspreidingsgebied bewonen ze de met doornige struiken begroeide steppen en voeden zich met zaaies en kleine insecten. De popjes zijn valier van kleur en goed te onderkennen. Als het mannetje zich in broedstemming bevindt, dan is vaak de balts waar te nemen. Met gespreide staart en een stro- of grashalmpje in de snavel danst hij rond het popje. Indien zij zijn avances accepteert duikt ze als het ware ineem en nodigt uit tot paren. De balts vindt altijd plaats op de grond. Samen bouwen ze een bolvormig nest van grashalmen, kokos- en agavevezels. Het nest is vrijstaand in een meestal dichte struik en vrij laag bij de grond. Het interieur wordt met veertjes bekleed. De 3 tot 4 witte eitjes worden gedurende ongeveer 12 tot 13 dagen afwisselend door beide vogels bebroed. De nachten brengt het popje alleen in het nest door. Pas uitgekomen jongen hebben een donkerkleurige huid en alleen op het kopje

staan wat witachtige donsveertjes. Op een leeftijd van ongeveer 17 dagen verlaten de jongen het nest en worden dan nog gedurende een veertiental dagen door beide oudervogels gevoerd. Dan zijn ze zelfstandig en weten ze hun eigen kostje goed op te scharrelen. In het algemeen verloopt de jeugdruil goed en ruim binnen het jaar zijn de vogels op kleur en volwassen. Al in een eerder stadium zijn echter al wel de sexen te onderscheiden. De rose amarant doet zo op het eerste gezicht denken aan de vuurvink. Ze zijn er dan ook nauw aan verwant, ze behoren tot dezelfde familie Lagonosticta. Niettemin zijn er tussen de vuurvinken en de rose amarant wel duidelijke verschillen en een van de opvallendste is dat de rose amarant duidelijk bruiner getint is.

P.J. Ubink, Burgwal 73 in Kampen, bekwam in september 1978 via een

beviende importeur een vijftal van deze amaranten. Na een week van acclimatisatie, tijdens welke ze ook een kuur tegen ingewandstoornissen ondergingen, werd het best in conditie zijnde paar gehuisvest in een van zijn kamervolières. Zo'n kamervolière is groot 0.75 x 100 m en 1.10 m hoog. Tegen de achterwand en over de gehele breedte bevindt zich plantebakken van 25 x 25 cm. In de hoeken van de volièr is een aantal bremtakken bevestigd. Ook door andere vogelsoorten werd in zo'n bremhoekje regelmatig genesteld. Het was begin maart 1979 toen het mannetje amarant ijverig met nestmateriaal aan het slepen was. Dit nestmateriaal bestond uit sisal en gedroogd gras. Deze ijver resulteerde in een vrijstaand 15 cm omvang hebbend bolvormig nest, kunstig en veilig tussen de bremtakken bevestigd. Het invliegpat was ongeveer 3 cm in doorsnee. Al spoedig na het gereedkomen van dit nest werd het

eerste eitje gelegd; het totale legsel bestond uit vier stuks welke trouw door man en pop werden bebroed. Al vanaf het eerste ei bevindt zich een van de oudervogels in het nest, maar kennelijk werd er niet direct gebroed.

Op de dertiende dag, nadat het derde ei was gelegd, kwamen alle vier de eieren uit. Van dat moment af is het zaak om voldoende levend voer te verstrekken want anders laten de oudervogels hun jongen gegarandeerd dood gaan. Ubink verstreekte ze geknipte meelwormen, muggenlarven, mierenpoppen en af en toe wat fruitvliegjes. Overigens kregen de vogels ook buiten de broedperiode en naast een goed mengsel tropen-, kanarie-, en onkruidzaden, regelmatig levend voer. Toen de jongen ongeveer vijf dagen oud waren zijn ze geringd, ringmaat 2.3 mm. Om niet het risico te lopen dat de jongen uit het nest werden geworpen, heeft Ubink – de ervaring heeft hem dat namelijk geleerd – de ringen zwart gemaakt. Het tijdstip van ringen moet goed in de gaten worden gehouden, het kan best zijn dat dit zelfs de vierde dag al moet gebeuren. Zoals gezegd, een goed kweekresultaat met deze amaranten staat of valt met de verstrekking van het goede levende voedsel. Zodra de jonge vogels tien dagen oud zijn is het grootste gevaar op mislukken geweken, want vanaf die dag voeren de oudervogels ook zaadjes aan hun jongen. De kritieke periode is dus vanaf de geboorte tot de tiende dag. Zo om en nabij de zeventiende dag zijn de jongen uitgevlogen en werden ze nog ongeveer veertien dagen door beide oudervogels gevoerd.

De pop had in die tijd al weer een nieuw legsel klaar en het is dan ook het verstandigste om de jongen, zodra ze zelfstandig zijn, uit te vangen en apart te zetten. Let wel dat ze ook dan nog, naast een goed basismengsel van zaden, moeten beschikken over levend voedsel. Ubink is van mening dat de rose amarant wat schuwer is dan de vuurvink. Indien ze echter, zoals bij hem, tot een eigen partnerkeuze kunnen komen en ze worden gehuisvest in een goed beplante ruimte waar ze voldoende schuilmogelijkheden hebben, er met goed resultaat gekweekt kan worden.

Tekst: Cevab

Foto: Horst Bielfeld.

Acclimatiseren

Letterlijk betekent dit het wennen aan een ander klimaat. Als men praat over het acclimatiseren van vogels moet men het een stuk ruimer zien en zou men het kunnen omschrijven als het wennen aan veranderde omgevingstemperaturen, veranderde voeding, verzorging en huisvesting.

In chronologische volgorde enkele raadgevingen voor het acclimatiseren van vogels:

- bekijk bij de verkoper van de vogels met bijzondere aandacht de manier waarop ze daar gehouden worden en waarmee ze gevoerd worden
- vervoer de vogels in een zo klein mogelijke transportkist of looper
- beperk de transportduur zo veel als mogelijk is
- houdt de vogels tijdens het vervoer donker en mocht de transporttijd erg lang duren geef ze dan ieder uur een kwartiertje licht
- zorg in ieder geval voor een schone transportkist waarin wat voedsel op de bodem en eventueel een nat stukje spons in een bakje
- zet bij thuiskomst de vogels in een lichte, ruime kooi die op een rustige plaats staat
- probeer hun nieuwe omgevingstemperatuur gelijk te maken aan de temperatuur waarin ze bij de verkoper vertoefden
- zet een ondiepe schotel met voedsel op de kooibodem
- idem voor het drinkwater
- wen ze zeer langzaam aan uw gebruikelijke voedsel en drink/badwaterbakjes
- geef eventueel een vitamine/antibioticum of een antiwormkuur
- zet de vogels pas in hun definitieve ruimte als u er zeker van bent dat ze werkelijk volledig gezond en gewend zijn
- twijfelt u over de lichamelijke konditie van de vogels neem ze dan regelmatig in de hand en blaas de buikveren op
- bij het verhuizen van de vogels in hun nieuwe definitieve ruimte moet u ze opnieuw alle aandacht geven
- laat de verkoper van de vogels achteraf nog eens weten hoe het verlopen is en wat uw ervaringen zijn
- verwijt bij problemen niet de verkoper van de vogels maar zoek eerst de fout(en) bij uzelf. U hebt toch immers zelf 'ja' gezegd?!
- vergeet nooit dat het kopen van vogels altijd met risico's gepaard gaat.

Huub Vervest

In gesprek met een blinde vogelliefhebber, die op spectaculaire wijze zijn handicap overwon

Als men in gesprek komt met iemand, die op ongeveer 42-jarige leeftijd volslagen blind is geworden, verwacht men een langdurig gesprek over zijn handicap en de gevolgen ervan.

Een gesprek, over angst en vertwijfeling, die aan dat volslagen blind worden voorafging.

Het werd inderdaad een langdurig gesprek, maar dan over zijn grote hobby, n.l. vogels kweken.

Vroeger had hij ook vogels, maar die moest hij opruimen, omdat men meende, dat daar de oorzaak lag van zijn oogziekte.

Na ettelijke maanden bleek dat niet het geval te zijn, maar toen waren de vogels reeds lang weg.

Na een zeer moeilijke periode doorworsteld te hebben, begon zijn verlangen om weer met vogels te beginnen, steeds sterker te worden.

Nu is hij zover, dat hij het afgelopen jaar met een kleine 60 koppels grasparkieten ruim 350 jongen kweekte.

Daarbij moet men bedenken, dat hij de vogels helemaal zelf verzorgt. Hij kon geen eitje schouwen, maar had toch 350 jongen.

Vergeet niet, dat hij zijn vogels kent als geen ander. Hij merkt direkt of een vogel ziek is, te veel of te weinig eet, en darmstoornissen constateert hij door de ontlasting van de vogels te ruiken of te voelen.

Nestbakjes, voerbakjes en alles wat hij nodig heeft, maakt hij zelf. En of dat niet genoeg is, heeft hij helemaal zelf een binnenvolière van 90 m² gemaakt en op het moment, dat de foto's gemaakt werden, was hij

bezig met een buitenvlucht van 30 m² te maken.

Onverstelbaar is zijn moed en doorzettingsvermogen, die bekroond werd met de uitvinding van een wanmolentje, waar hij 1½ jaar mee bezig geweest is.

De werking is zo perfect en zo keurig afgewerkt, dat je je verbluft of verbijsterd afvraagt hoe dat mogelijk is. O ja, voor de heer Maes, Dr. Arntzstraat 16, Mill, is het allemaal heel eenvoudig, ook de werking van die wanmolen.

Al het gemorste zaad komt in een flinke trechter terecht. Via een gleuf, waarmee men doseert, komt het zaad in een luchtstroom, die men zelf met de hand opwekt.

Door die luchtstroom worden alle

vliesjes, stof, nestmateriaal enz. weggeblazen en wat overblijft is zuiver zaad.

Ik heb dit apparaat enkele maanden in gebruik en ben ervan overtuigd, dat ik zeker 20 kilo zaad per jaar bespaar.

Het is een ongelooflijk iets, dat een apparaat, dat met zo'n precisie werkt, door een blinde gemaakt is. Het is een duidelijke blijk van de gro-

te dosis wilskracht en doorzettingsvermogen van de heer Maes.

Het komende seizoen gaat hij kweken met ongeveer 50 span grasparkieten, 7 span valkparkieten, 1 span kakariki's, 2 span bourks en 4 span turquoisines.

Het enige, dat de schrijver van dit artikel betreurt, is het feit dat de heer Maes geen vogels inzendt op de tentoonstelling.

Het argument is, dat hij dan de vogels door anderen moet laten selecteren en dat vindt hij niet eerlijk.

Aangezien echter veel kwekers hun vogels door anderen laten selecteren lijkt het mij dringend gewenst, dat de heer Maes zo spoedig mogelijk tot andere gedachten gebracht wordt.

Het zou zeer te betreuren zijn, als vogels, die onder zulke uitzonderlijke omstandigheden gekweekt worden, niet op onze vogel tentoonstelling te zien zouden zijn.

Tenslotte dit:

Zelf invalide zijnde weet de schrijver van dit artikel, dat er vele invaliden e.d. zijn, die met de kop tegen de muur lopen om diverse redenen.

Het advies van de heer Maes voor deze mensen is:

'Ga niet bij de pakken neerzitten, maar begin een hobby.'

En als het dan vogels worden, zult u daarin zo opgaan, dat u daarmee de hele dag bezig kunt zijn en... gewoon vergeet, dat u invalide bent.

Hartelijk dank heer Maes.

A. Dekkers, Raalte.

(door Jos van Valkenburg)

Voor de beginnende Zebra vinken liefhebber

Omdat er onder onze leden waarschijnlijk nog wel een aantal mensen zijn welke nog niet weten wat Paeo's, Bruine Bleekruggen of Zwarborsten zijn laat staan het verschil weten, heb ik gemeend eens een artikel te wijden aan wat algemene informatie voor de beginnende Zebra vinken liefhebber.

Om te beginnen: **DE HUISVESTING.**

Zebra vinken nemen over het algemeen genoeg met de ruimte die ze aangeboden wordt, en gaan zelfs in broedkooien van 20 cm x 20 cm x 20 cm tot broeden over. U kunt u voorstellen als zo'n koppeltje 5 of 6 jongen heeft, ze elkaar in de weg zitten. Ik wil u dan ook aanraden broedkooien te gebruiken met als minimale afmeting: 50 à 60 cm lang, 40 cm hoog en 40 cm diep.

Voor de jonge vogels heeft u vluchtruimtes nodig. Deze vluchten zijn niet aan standaardmaten gebonden, de afmetingen zijn geheel afhankelijk van het aantal vogels dat in deze ruimtes ondergebracht moet worden. Per m³ zou ik niet meer dan 15 vogels onderbrengen. Maak vóór elk broed seizoen een planning hoeveel vogels u kunt herbergen en hoeveel u er eventueel aan het eind van het seizoen kunt verkopen. Het is namelijk niet bevordelijk voor uw hobby als u aan het eind van het seizoen met een hoop vogels blijft zitten en op die manier geen jonge vogels van het nieuwe broedseizoen kunt onderbrengen. De handel is de oplossing!!

Jammer genoeg had deze handelaar reeds zoveel vogels van uw buurman opgekocht zodat u uw vogels weer mee naar huis terug kan nemen. Dan de volière deur maar open. Welnu u begrijpt dat dit het eind van de hobby zal zijn. Daarom probeer verantwoord met uw vogels te kweken, zodat u veel ellende bespaart blijft.

Welke kleurslagen schaffen we aan

Bij de zebra vinken kennen we op dit moment zo'n 25 kleurslagen. Het

hangt geheel van de smaak van de liefhebber af welke kleurslagen hij zal gaan aanschaffen. Ik wil adviseren indien u van de erfelijkheid weinig of niets afweet met b.v. Normaal Grijs, Normaal Bruin of wit te beginnen. Ik wil niet stellen dat het makkelijk zal zijn goede vogels van deze kleurslagen te kweken, doch als u Wit x Wit paart zijn de jongen hieruit ook Wit. In het gunstigste geval zijn de jongen uit de paring Grijs x Grijs, Grijs en de jongen uit de paring Bruin x Bruin, Bruin en komt u niet direkt voor verrassingen te staan. Om diverse kleurslagen goed te gaan herkennen is het zaak tentoonstellingen te bezoeken waar veel Zebra vinken Ingezonden zijn. De tafelkeuringen welke in ieder rayon van de NZC gehouden worden zijn uitermate leerzaam op het gebied van het herkennen en beoordelen van de diverse kleurslagen. De aanwezige keurmeesters zullen graag uw vragen beantwoorden. Het bezoeken van de rayonbijeenkomsten is ook zeer raadzaam daar u dan in contact komt met andere Zebra vinken liefhebbers en zo kan het gebeuren dat op een zaterdagmorgen ineens een paar van deze liefhebbers

bij u op de stoep staan en uiteraard twee minuten later in de kweekruimte en u dan tal van adviezen kunner geven.

De mogelijkheid is dan niet uitgesloten dat u dan de smaak goed te pakken heeft, en u wat meer over de erfelijkheid e.d. wilt weten. Bij de NBVV-BOEKENSERVICE zijn dan wel een paar goede boeken aanwezig die u op dit gebied goed kunt gebruiken.

De voeding

Daar Zebra vinken echte zaadeters zijn bestaat hun voedsel voor het grootste gedeelte uit zaden. Dit wil echter niet zeggen dat een bak zaad en een fles water voldoende is.

Naast een goed zaadmengsel voor tropische vogels, dat u in de dienspecialzaak kunt kopen, is dagelijks vers drinkwater van levensbelang.

Naast het tropische zaadmengsel geef ik mijn vogels iedere dag een kleine hoeveelheid onkruidzaad. In de vluchten waarin ± 15 vogels per vlucht rondvliegen een eiwoerbakje, en in de broedkooien een snoepvoerbakje.

Daarnaast ontvangen ze naar behoefte grit waardoor mineralen en zeewier gemengd is.

Als zachtvoer verstrek ik Universeelvoer en eiwoer in de bekende snoepvoerbakjes welke door de tralies gestoken kunnen worden, meestal de ene dag Universeelvoer en de andere dag eiwoer, doch indien er jongen zijn iedere dag.

Daarnaast kan in kleine hoeveelheden gekiemd zaad gegeven worden en trosgierst. Voer dit alles echter met mate zodat er niet een dikke laag gemorst voer op de bodem blijft liggen. Badwater kan iedere dag ver-

strekt worden, persoonlijk besproei ik de vogels iedere dag met de bloemenspuit daar dan de bodem van de kooi niet zo nat wordt.

De kweek met Zebra vinken

Zoals ik bij het onderdeel huisvesting al heb gesteld dienen de broedkooien waarin gekweekt gaat worden niet te klein te zijn, als de omstandigheden gunstig zijn is een nest met 5 á 6 jongen geen uitzondering.

De kweekkooien moeten aan het begin van het broedselzoen goed gereinigd worden, evenals de zitstokken en de nestkastjes. Dit reinigen kan geschieden met b.v. Halemit in warm water opgelost.

Na dit reinigen kunnen de kooien geveerd worden liefst met gewone witkalk waar geen syntetische stof aan toegevoegd is. Indien u uw kooien met een andere soort verf gaat schilderen is het zaak dat deze kooien minimaal zes weken in de buitenlucht kunnen luchten.

Zijn de kooien gereed voor gebruik dan moet er een flinke laag zand, bij voorkeur schelpenzand, op de bodem gestrooid worden. Het zaad, water en de bijvoeding wordt geplaatst.

Het nestkastje opgehangen, waarin reeds een ruw nest van hooi wordt gemaakt, voor de afbouw van het nest kan wat schoongewassen en uitgeplozen touw verstrekt worden, dan pas worden de door u uitgezochte broedparen in de kooi toe gelaten. Nestkastjes zijn er in diverse soorten en maten, zelf gebruik ik de zogenaamde halfopen nestkastjes met een bodemoppervlakte van 12 x 12

cm en een hoogte van 15 cm.

De voorkant is voor één derde open. Het dekseltje is scharnierend zodat makkelijk nestkontrolé en het ringen van de jongen kan geschieden.

Indien de vogels geplaatst zijn en ze kunnen het goed met elkaar vinden, is meestal na enkele dagen het nest gereed. Na een week kan dan het eerste eitje verwacht worden.

Het totale legsel bestaat tussen de drie en acht eieren, doch de meeste nesten bestaan bij mij uit 5 eieren.

Na een dag of zes kunt u al zien of de eitjes bevrucht zijn, zijn ze donker geworden dan zijn ze bevrucht, zijn ze licht gebleven en doorzichtig dan kunt u gerust aannemen dat ze niet bevrucht zijn en kunnen de eitjes verwijderd worden.

Blijken de eitjes bevrucht te zijn, en het ouderpaar blijft trouw broeden kunnen de eitjes na een dag of 13 tot 15 uitkomen. Indien deze jonge vogeltjes goed groeien kunnen deze rond de 9e dag geringd worden met ringmaat 2.5 mm. Dit ringen geschied door het vogeltje in de hand te nemen, een der pootjes naar voren houden, het ringetje om de drie voortteentjes schuiven daarna over het gewricht en de achterteen en loopbeen, de achterteen welke dan nog in de ring is wordt daarna voorzichtig teruggetrokken en de vogel is geringd. Als u voor de eerste keer zo'n klein zebra vinkje moet ringen kan ik u verzekeren dat het zweet u in de handen en op het voorhoofd staat, maar als u eenmaal weet hoe het moet geeft het geen problemen meer.

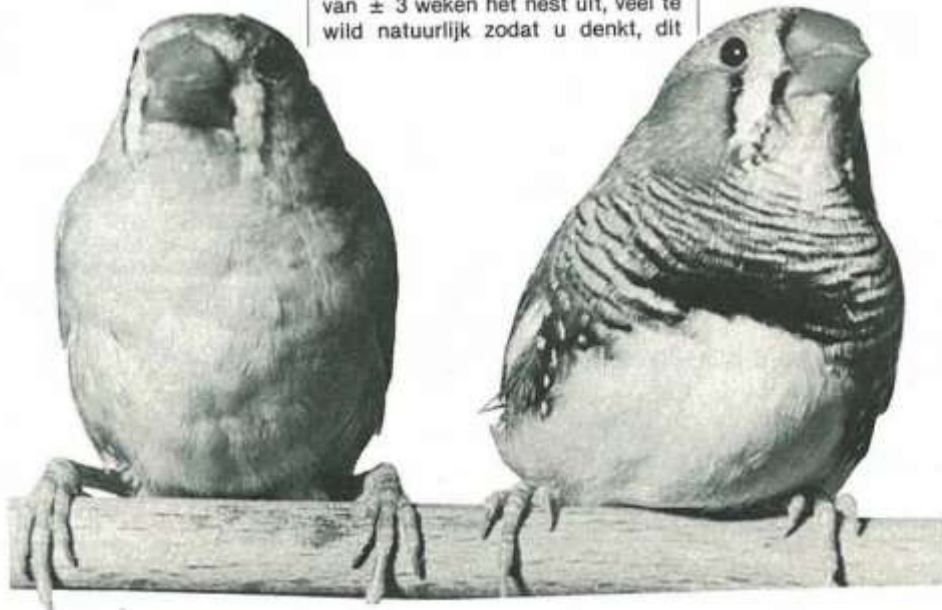
Als alles verder goed verloopt vliegen de jonge vogels op de leeftijd van \pm 3 weken het nest uit, veel te wild natuurlijk zodat u denkt, dit

overleven ze niet. Dit valt altijd weer mee, mede door de zorgzame ouders die de pas uitgevlogen jongen na zo'n eerste kennismaking met het buitengebeuren, direkt weer in het nest proberen te loodsen. s' Nachts zijn de jonge vogels weer in het nest, om er de nacht door te brengen, zodat het raadzaam is indien u een tweede legsel wilt een tweede nestkastje in de kooi aan te brengen voorzien van een met de hand gemaakt ruw nest van hooi. Voor de afwerking geeft u ze weer wat uitgeplozen touw. Om de jonge vogels sneller zelf te leren eten kunt u een bakje onkruidzaad in de kooi plaatsen meestal eten ze hiervan eerder dan van het gewone zaad.

Op een leeftijd van vijf weken zijn de jongen geheel zelfstandig en moeten ze ondergebracht worden in de vluchten. De ouder vogels hebben dan in de regel net weer een nest jongen en de man zal dan de jongen uit het eerste nest verjagen.

Als de jongen een week of zes oud zijn beginnen ze hun nestkleed te verliezen en komen geleidelijk aan op kleur. Dan is vrij snel te zien wat de mannen zijn en welke de poppen. Ik geef er de voorkeur aan indien te zien is wat de mannen zijn deze in een aparte vlucht onder te brengen. Dit voorkomt paarvorming en plukkerijen in de vluchten.

Ideaal is dan als u twee grote vluchten zou hebben één voor de jonge mannen en één voor de jonge poppen, daarnaast is een babyvluchtje onmisbaar, hierin hunt u dan de pas zelfstandige jongen in onderbrengen totdat u kunt zien wat de mannen en wat de poppen zijn.

de volière van de maand

Als eerste van dit jaar en deze maand, laten we P.H. Vergeer, wonende te Oudewater, Papehoeflaan 130 aan het woord.

Zijn volières zijn gebouwd van vuren-houten balkjes van 7 bij 3 cm. Deze zijn door middel van stalen hoekijzers bevestigd op spoorblijzen. De biezelen zijn op hun kant in de grond gegraven en de openstaande balkjes zijn zodanig geplaatst dat het gaas zo glad en strak mogelijk, zowel op de binnenkant van de balkjes als op de binnenkant van de biezelen, kon worden vastgekramd. Het gaas aan de binnenkant van het geraamte heeft als voordeel dat de vogels, vooral parkieten, het houtwerk nage-nog niet kunnen beschadigen, terwijl de grondbalkjes en andere hori-zontale balkjes niet kunnen worden bevuild door vogeluitwerpselen. Het voordeel van het werken met spoor-blijzen is zo zegt Vergeer, dat in de volière normale grond ligt waardoor gemakkelijk bomen en struiken ge-

plant kunnen worden en het regen-water sneller wegzakt. Door de spoorblijzen op zijn kant in te graven en toch nog vrij diep komt te liggen, vormt dit ook een hindernis voor rat-ten en muizen. De volière is ge-plaatst tegen een schutting van vlechthout waartegen overigens wel gaas moet worden gespannen. De bovenkant van de volière is voor een gedeelte bedekt met gladde door-zichtige pvc platen die schuin naar achteren afhellen. Deze platen heb-ben het voordeel dat katten er bijna geen houvast op hebben. Uitgaande van het nachtverblijf, dat wordt ge-vormd door een tuinhuisje met rieten kap, zie foto 1, is het eerste gedeelte van de volière 5 m lang. Dit gedeelte is beplant met een vlierstuk, laurier-kers en knotwilg. De vlierstruik wordt regelmatig door de vogels gesloopt, de laurierkers wordt tenge-voelge van het leerachtige blad met rust gelaten en de knotwilgtakken lopen ieder jaar zo snel uit dat de

slopers het niet kunnen bijhouden. Overigens heeft Vergeer van de knotwilg het meeste plezier. In het voorjaar, als de boeren aan het knot-ten zijn, haalt hij wat dikke takken, zaagt ze op maat een steekt ze een halve meter in de grond. Binnen en-kele weken vormen zich dan zij-scheuten. De bevoiking van dit eerste volièregedeelte bestaat uit vier zwartkopgaaien (*Cyanocorax chrysops*) een zwerftekster (*Dedrocit-ta rufa*, zie foto 2), een purperen gaai (*Garrulus luidthi*, zie foto 3), een goud-fazanthaan en een stel Californische kuifkwartels. De laatsten worden tij-dens het broedseizoen in een ander gedeelte geplaatst om te voorkomen dat de eieren door de gaaien worden opgegeten.

Het tweede deel van de volière, een middenstuk, herbergt een stel pracht rossela's terwijl het derde ge-deelte, waarin een holle boomstam staat, zie foto 4, wordt bewoond

Wij hebben regelmatig voorradig duizenden tropische vogels
Prachtvinken - Parkieten -
Duiven - Kanaries - Papegaaien
Grote Parkieten.

DONDERDAG'S KOOPAVOND
tot 21.00 uur.

VOGELHANDEL „BENNY SLAGERS“
DORPSTRAAT 79 - ENTER (Ov.)
TELEFOON 05478-16 82

Het complete assortiment voor de vogelliefhebber

- boekenafdeling.... vogelafdeling.... (ook aankoop)
- kwaliteitszaden, opfokvoerders....
- honderden soorten kooien.... alsmede

• een volwaardig assortiment aan diverse materialen

Onze eigen fabricatie en belangrijke importen
staan borg voor kwaliteit en service.

Openingsdagen en -uren:

maandag t/m vrijdag : van 14.00-20.00 uur
zaterdag : van 09.00-13.00 uur

FAUNA LUX

GROOT- EN KLEINHANDEL
Afdeling „discount“ - Brusselstraat 96 b
B-1681 Sint-Martens-Lennik
Telefoon 02/532.56.50

door een stel pennantrosella's. Het middengedeelte is 1.50 m lang en het derde gedeelte heeft een lengte van 3 m.

Om te voorkomen dat de beide rosellasoorten elkaar zullen verwonden, is tussen dat midden en het derde gedeelte dubbel gaas gespannen, alsmede is er een pvc plaat aangebracht. De laatste twee voliëregedeeltes zijn ook met knotwilg beplant maar zelfs een knotwilg is niet tegen parkieten opgewassen. Naast de beplanting zijn er op de grond, in elk gedeelte, enige keien en rotsblokken gelegd. De vogels landen graag hierop en dit bevordert dan weer een natuurlijke slijtage van de nagels. Betonnen bloembakken dienen als drink- en badgelegenheid. Deze bakken zijn dicht bij het gaas geplaatst, zodat ze gemakkelijk met een gieter kunnen worden gespoeld en bijgevuld. De voliëres zijn allen 1.50 m diep en 2 m hoog.

Het geheel wordt middels een tijd-klok door kunstlicht verlicht waarbij 's nachts in het nachtverblijf en in de twee parkietenvoliëres een zwakke gekleurde stallamp blijft branden zodat de vogels, wanneer ze door kat-

ten worden opgeschrikt, zich niet te pletter vliegen en de zitstokken kunnen terugvinden. Ook bij zijn vorige woning had Vergeer een voliëre en ook daar werd die voliëre nogals eens door katten bezocht. Om te voorkomen dat deze boven op de voliëre gaan lopen rennen en juist daardoor paniek zaaien onder de vogels, heeft hij heel dun kippegaas door middel van gebogen bandijzer of bamboestokken in een boog boven op de voliëre geplaatst zodanig dat het gaas aan de voor en de achterkant van de voliëre kon worden vastgespijkerd. In het midden had dat gebogen 'dak' een hoogte van ongeveer 20 cm boven het oorspronkelijke platte dak van gaas. Uiter-

aard werden de zijkanten ook dicht gemaakt zodat de katten er niet onder konden komen. Een nadeel van dit tweede dak is, dat het een minder fraai aanzicht geeft.

Tijdens de zomer van 1979 hebben de pennantrosella's hun familie uitgebreid en de kuifkwartels zorgden voor een talrijk nageslacht. De gaaien vormen een hoofdstuk apart, zie elders in deze editie.

Tot slot zij nog vermeld dat Vergeer niet meedoet aan tentoonstellingen omdat hij het uitvangen vogelonaardig vindt. Hij tracht de vogels in een zo natuurgetrouw mogelijke omgeving te houden, dat geeft hem het meeste plezier. Welnu, iedere vogel-liefhebber beoefent zijn liefhebberij op de wijze die hem het meeste aanspreekt. Juist in onze organisatie is voor iedereen plaats en wij kunnen zijn gedachte daarover zeer zeker respecteren.

Tenslotte willen we door middel van foto 5 nog even terugkomen op de knotwilg. U ziet op welk een weldadige wijze de in de grond gestoken takken zijn uitgegroeid. Wellicht een idee voor u?

IMPORT

EXPORT

MINIFAUNA

HOGE AKKERS 47 - VALKENSWAARD
TELEFOON 04902-140 38

Steeds in voorraad:

Papegaaien, Kakatoes, Ara's, Lories,
Parkieten, Zaadetende- Vruchtenetende
en insectenetende tropische vogels.

Open alle dagen van 9.00-17.00 uur.
Zondag's tot 13.00 uur.

Unieke collectie
MEDAILLES/BEKERS

Vraagt uw dealer
of ons naar onze
EXCLUSIEVE

KATALOGUS
35 jaar

HELLINGMAN BV

APELDOORN
Molenstraat 187
Telefoon 055-26 62 22
afd. verkoop
fabricage - vakgroothandel

de struisvogel (die niet vliegt) in vogelvlucht

Steekt hij nou echt, uit 'politieke' overwegingen, zijn Kop in het Zand...?

Hier meteen maar antwoord op gevend: ja en nee! Neen, natuurlijk niet, omdat geen normaal wezen het in z'n hoofd haalt om dat hoofd te verstoppen aldoende iedere vijand een opgelegd pandoer-kans gevend het op z'n gemak dood te maken! Jawel, in zoverre dat legrijpe hennen met haar snavel proefholletjes graven om tenslotte één kuil zó uit te diepen tot die een bruikbare nestholte wordt. Bovendien – en het is juist dit instinctgebaar dat dit gerucht ofwel sprookje in omloop bracht – strekt een broedende O (het de lezer/les bekende teken in de Biologie voor: mannelijk) zowel als een op het nest zittende O, zijnde het vrouwelijk exemplaar, die nek plat op de grond zodra er gevaar dreigt. Dit zich 'drukken' is trouwens een algemeen gedragspatroon, dat zich klein en onzichtbaar maken; het bekendst is dit van hertenkalfjes en van de... mens d.w.z. als militair. De loopgra-ventactiek met de huidige guerilla-oologsvoering door verdeckt-opgestelden komt op dit zelfde beginsel van het zich wegcamoufleren neer.

Uit winstbejag nu eens niet achtervolgd en uitgerooid.

Onze landgenoten, die destijds de Kaap-'kolonie' stichtten, waren zulke aartsfokkers, dat hun beroepsnaam – boer – tegelijk maar die voor dit volk werd en wel Boer, vanwaar o.a. de Boerenoorlog. En als geboren telers snaptten ze zó, dat 't stukken minder 'arbeidsintensief' is om de wilde-struizen binnen omheiningen te houden dan om die vlugge beesten op het 'veldt' te gaan nazitten. En zo voltrok zich het wonder dát omgekeerd als bij de pelsdieren, égrètreigers en paradijsvogels, deze kanjer gered is door en om zijn producten: veren en vlees. Om kort

te gaan, want Lezer en Redactie voelen meer voor ultrakorte informatie dan voor 'hele verhalen', toen struisveren 'in' waren ten tijde van onze ouders, waren er rondom Oudsthoorn in de Kaapprovincie liefst 750.000 fokkerijen. Vandaag slechts 300 bedrijven met tezamen zo'n 50.000 stuks. Het bestand wordt gevoerd met lupine en maïs waarnaast zij als vroeger de kippen om de boerderij van alles en nog wat vinden. Daar zij veel drinken als ze ervoor in de gelegenheid zijn kan men dit beschouwen als hamsteren want is er geen water in de buurt dan kunnen ze het rustig 'n halfjaar 'zonder doen'.

De Fok ofwel de Broedbiologie

Al de eerste ontdekkers van het zwarte werelddeel ontdekten, dat er in de (doorgaans kleine) kudden meer dan zitten en dat het dus om een polygame, een meerwijdige soort gaat. Om de dag wordt gelegd en zo tot 15 stuks per hen. Volgens een terplaatse gekocht handboek streeft de berekenende zg. farmer naar kweekhennen die goed zijn voor 17 tot 20 broedeieren; hier dus een stap naar rassenselectie en stamvorming. Wel is het ei van wilde dieren zwaarder en 'onbreekbaarder' dan dat van het in halfwilde staat, in zg. wilde farming, gehouden genre. Door inkruising van wild bloed lijkt ons dat heus wel in te fokken. Het gewicht is 1½ kg overeenkomend met 24 kippeneieren en bij genoemde extragrote (in kruidenierspraak geen henneneitjes) 25 onbijtelieren. In het broedproces schijnt variatie te zitten, bedoelend dat sommige wijfjes – wat als woord gek aandoet bij een vogelijn van 2.50 tot 2.80 meter, vandaar ons neutralere en – beslist een eigen éénvrouwsnest willen en daar zelf op gaan zitten, terwijl andere even haar a.s. jong in een verzamelkom deponeren en doorlopen; het geduld voor 6 weken stilzitten niet kunnen opbrengen.

De man neemt er altijd aan deel met name hij 's nachts respectievelijk zij overdag; een omgekeerde taakver-

deling als dus bij o.a. de duivengroep. Nu is dat ovum alias ei niet kapot te krijgen; je kunt erop staan. Bij de bezichtiging van een fokstation laat de gids dan ook nooit na om uw (al betaald!) souvenirrei uit zijn zwarte, van binnen rose, handen tot schrik van de toerist te laten vallen. Zelfs een olifantenpoot kan zo'n klomp niet fijndrukken. Hoe in den vrede krijgt dan strakjes het kuiken die schaa! dóór...? Twee weken vóór het uitkomen geeft het struizenlijf zo'n abnormale, aparte Hitte in plaats van Warmte te noemen, lichaamstemperatuur af, dat deze de stofwisseling van het jong activeert en dit inderdaad de dop open kan pikken. Incidenteel moet bij machinaal broeden de 'machinist' daaraan denken of dan de fabrikant bij diens ontwerp- en gebruiksaanwijzing. Bij de verzengende zonnehitte in die contreien kan en moet er bovendien urenlang gelucht worden, wat weer in het wild betekent, dat de broedende vogel het (verzamel) nest de halve dag alleen laat, de eieren echter dan wel met zand bedekkend.

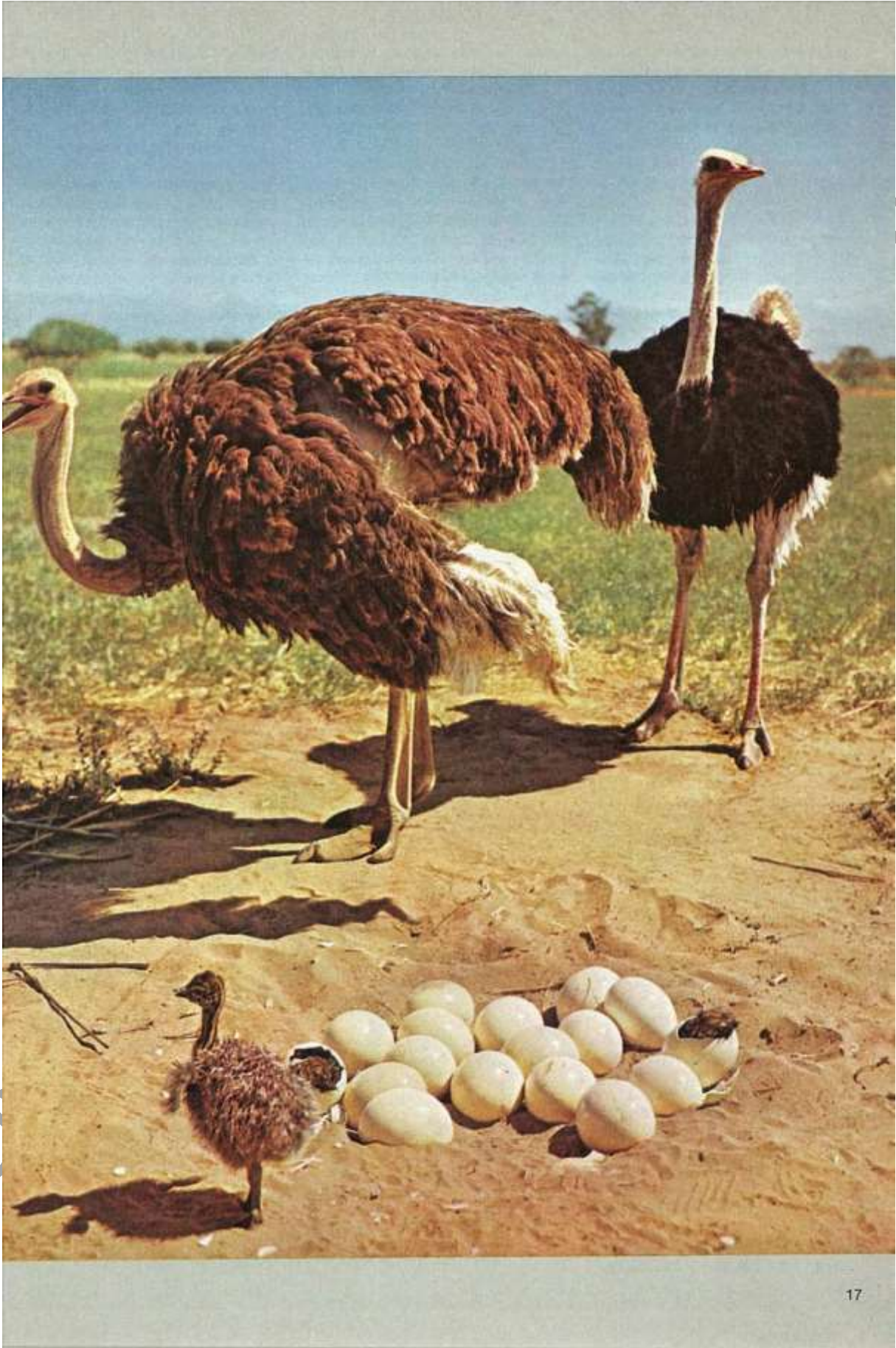
Nadat het ei met overigens een knal is opengegaan kan het kuiken het 5 dagen zonder voer stellen. Zoals de Lezer/les doorkrijgt – of uit belezenheid allang wist – is alles bij deze, van het begrip Vogel afwijkende, Struthionithes ofwel Struizen anders als anders. Reeds of moet men zeggen pàs op de leeftijd van 18 maanden is de pul volgroeid; teelbaar wordt deze in het 3de tot 4de levensjaar. En komt dan vanzelfsprekend op kleur: zwart de , bruin (d.w.z. bruin-blijvend want het steke-lijke jeugdons heeft de kleur van de moeder) diens gade.

Handelswaarde, rendement

Wat het telersbloc eraan verdient zal de liefhebber koud laten maar het is wél zo, dat wij in W. Europa de hoofdafnemers van de veren (14 pen- nen per vogel per pluk) zijn. Deze voor o.m. boas en als hoedengarnering alsmede voor waaiers verhandelde, werkelijk mooie 'plumeaux' stonden, toen dit tooiel meer in de mode was, voor Z. Afrika als exportartikel na hun goud, diamanten en wol op de 4de plaats! Vandaar dat de uitvoer van fokmateriaal naar er ook aan begonnen warme landen als Californië en Argentinië zojuist is stopgezet.

Algemeenheden

Als hobbykweek heeft op we menen

de bekende Gooise verzamelaar, die ook wilde paardjes en gnoes hield, dhr. Blaauw na de struis vrijwel geen mens aangesproken; de Z. Amerikaande evenknie, de kleinere Nandoe, zijn we bij vrienden wel tegengekomen. En die geringe belangstelling is best te begrijpen: – ons klimaat leent er zich niet voor; ze hebben een enorme uitloop nodig moeten 's winters in gestookte daarenboven ruime verblijven enz. Daarnaast zijn ze, schoon soms mak op hondsbrutaal af, niet helemaal ongevaarlijk; zet een in het nauw gedreven haan zijn knots van 'n teennagel op uw borst en drukt hij die met 'n ruk naar beneden dan ben je gewoon gehalveerd. (Noot: dezelfde streek kan de zo goedmoedig lijkende kangeroe ook uithalen; met één haal met een achterpoot rukt hij longen, maag, ingewanden en de rest uit uw bovenlijf; sommige oppassers hebben voor die buideldieren dan ook 'n heilig onzorg en zorgen er steeds voor tussen hen in een kruiwagen te hebben staan of rijden.) Nog een détail over hun sneltreinvaart: – met 'stappen' van 3 meter

bij een kruissnelheid van 40 à 50 km per uur en in panieklucht 70 zijn ze er zó vandoor! Daarom alleen al wordt van oudsher de struisenjacht te paard door de woestijn-Arabieren als de Bedoeïnen in de Soedan beschouwd als een weldelike mannsport. Bijgevolg brengt de literatuur meer avontuurlijke gegevens dan de nuchtere, welke we u hierbij mochten doorgeven. Het lollige verhaaltje, dat de struis klakkeloos als spijsverteringsopwekkertjes de raarste dingen inslikt, is toevallig 100% waar. Bij het slachten voor de zg. biltong, t.w. gedroogd zo'n beetje als rund smakend vlees komen spijkers, stukken ijzerdraad, horloges, stenen, theekoppen, 'n paar kilo zand, aanstekers en/of ballpoints voor de dag. Tenslotte diene in groot zoölogisch verband dat *Struthio camelus* (waarin men de ermee vergeleken kameel tegenkomt) voorkomt of – kwam in gans Afrika; van Algerije tot onderaan de Kaap. Zo was eens de, toen van dichterbij verkrijgbare, zg. Somalistruis geen onbekende dierentuïngogé. Voor de meergevorderden en dierenartsen

wellicht aardig om bij stil te staan, is het feit, dat men van gecasteerde 'allicht' óók hanen – ergo diepzwarte veren kan plukken en wel tot haar 15de jaar. 't Is namelijk zó, dat als bijv. een wijfjesend door een eierstokinfectie of wat ook haar vrouwelijke organen verliest en daardoor automatisch gesteriliseerd raakt en 'ver woerd' zij terzelfdertijd het woerdenverenkleeft met de bijbehorende – kleuren mee aan – of overneemt. Dit travestiverschijnsel kent men onder de Latinistische naamgeving Masculinisatie, gewoon Vermanlijking; zoals het tegengestelde omwisselingsfenomeen heet: Feminisatie, Onze oosterburen zouden in het struisengeval spreken van een 'hahnenfederiges Weibchen'. Welnu, deze mogelijkheid om uit het overschot aan wijfjes aan verkoopbaar mannengevederte te komen hebben die gewiekste farmers aangegrepen! En ziet men er (onherkenbare) transsexuelen tussen de onversneden hanen-van-de-wieg-af rondkuieren.

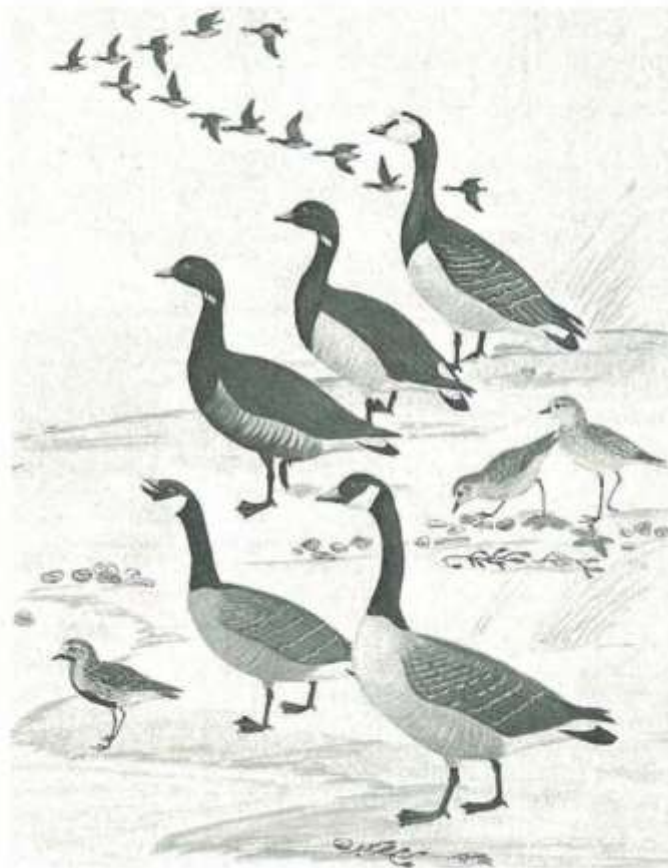
de JOSSELIN de JONG

VOOR-UITGANG

Dat er wát aan gedaan wordt; dat niet alle soorten overal in aantal achteruitvliegen, moge blijken uit deze grepen uit de projecten, uit althans de pogingen, van het Wereld Natuur Fonds, als bekendgemaakt in het maandblad 'Panda':

RAAF; f10.000. Al jaren is het Rijksinstituut voor Natuurbeheer bezig met de herinvoering van raven in Nederland. Dit streven kreeg zojuist een welkome stoot door het afstaan van een extra aantal daarvan uit O. Duitsland.

OOIEVAAR; f75.000. Voor het voortbestaan van de uiver worden nieuwe

vestigingsplaatsen ingericht voor de, in het zg. ooievaarsdorp Liesveld, 'gekweekte' nafok. Het eerste fokstation zou komen in Herwijnen.

VLEERMUIZEN; f25.000. Met deze subsidie zal de Schenkgroeve in Meerssen, als namelijk een overwinteringsplaats voor deze 'halve' vogels, worden bevestigd. Ook oude ijskelders worden of zijn al voorzien van hekwerken. Deze actie is in handen van de Landelijke Werkgroep Vleermuizen. Dat dit nodig is blijkt wel uit de laatste krantenberichten, dat de Limburgse jeugd door duitse souvenirfabrikanten wordt aangezet om hun aan, 'materiaal' te helpen. Om dit, zoals dat met bloemen en vlinders gedaan wordt, in doorzichtig plastic te verwerken!

FLAMINGOS; f10.000. Hier gaat het om het steunen van onderzoek naar de broed- en voersituatie op Bonaire, de Nederlandse Antillen en Venezuela, dat immers tegenover onze eilanden in Midden Amerika ligt. De uitkomsten moeten de richtlijnen aanwijzen voor de eventueel te nemen beschermingsmaatregelen.

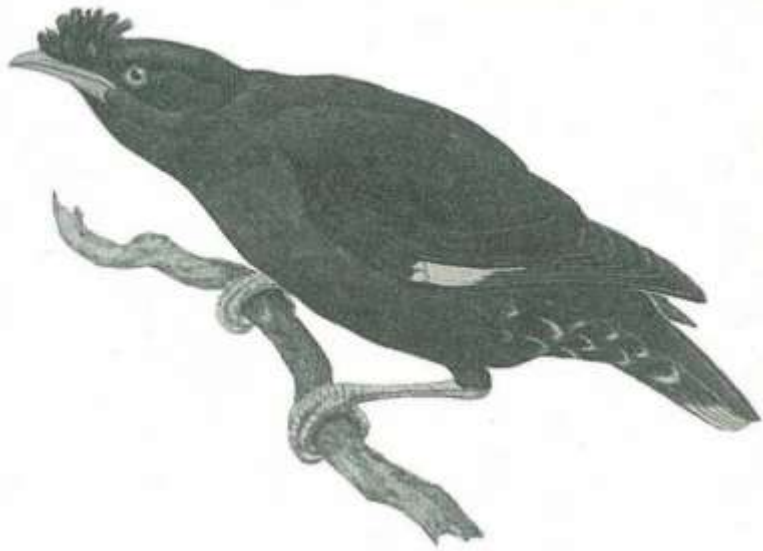
GANZEN; f60.000. Ten behoeve van de wilde ganzen worden rond de IJsselmeerpolders waarnemingsposten gebouwd; voor beroeps zowel als amateur ornithologen dus vogelvrienden. Dit object wordt uitgevoerd door de Ned.Ver. tot Bescherming v. Vogels.

VELUWE (algemeen); f50.000. Dit bedrag is bestemd voor een communicatienetwerk voor o.m. het bestrijden van bosbranden.

NAARDERMEER; f400.000. Uitgetrokken ter verbetering van het water er nog van afgezien, dat dit meer – als elke vogelkenner maar al te bekend – van alle kanten bedreigd wordt; dit werk is in volle gang.

TUNESIË; benodigde gelden in besprekingsstadium. Op de agenda staan 7 moerasgebieden waar ons trekkend Europees waterwild in N. Afrika neerstrijkt en wel 'n kwart miljoen vogels. Al voelen de Tunesiërs zelf ook wel voor dammen in de rivieren, die water naar die poelen aanvoeren, is overeenstemming bereikt over een jachtverbod en zijn er zo waar al omheiningen aangebracht. En dat is al heel wat gezien de 'vergaderingsport' en het zo dolgraag verdagen en uitstellen van Afrikanen en oosterlingen; getuige de al jaren slepende vredesonderhandelingen in het M. Oosten en Rhodesië.

de JOSSELIN de JONG

Geslaagde kweek met de Kuifmaina

acridotheres cristatellus

door Cees van Berkel

Ze komen van Zuid China waar ze in kleine groepjes zich ophouden in de laagvlakten. Ook in dorpen komt de Lio Go, zoals de Chinees ze noemt, voor en zeker zijn ze waar te nemen nabij het vee in de weiden. Hun voedsel bestaat uit velerlei insecten, wat zaden en vruchten. Vooral in de nabijheid van vee, waar meestal een overvloed aan insecten voorkomt, kunnen ze hun kostje gemakkelijk vinden.

Nestelen doen ze in allerlei holten en ze zijn daarbij bepaald niet kieskeurig. Holtes in bomen, onder daken en in gaten in muren, worden door ze benut om daarin van gras, stro, bladeren en veren een uitermate slordig nest te bouwen. Bij waarnemingen zijn ook diverse malen stukjes slangen huid in de nesten gevonden.

De kop van de kuifmaina is zwart met een groenachtige glans. Hun gehele lichaam is grijszwart, aan de onderdelen wat lichter. Vleugels zwart met een bruinachtige waas. Ook de staart is zwart en deze vertoont wat kleine witte puntjes. Het oog is goudgeel, snavel geel met aan de basis meer oranjerood en de poten zijn oranjegeel. Op het voorhoofd hebben ze een wat warrig kuifje. Hun grootte is ongeveer 28 cm. Er is tussen de sexen geen uiterlijk

waarneembaar verschil. Een wat kleinere kuif zou er op kunnen wijzen dat het een wijfje is, maar een hecht aanknopingspunt is dat niet te noemen.

Hun zang is wisselend, af en toe wat piepend en korte fluitjes, dan ineens weer wat melodieuze fluittoontjes. Erg levendig zijn ze en tijdens de broedtijd is het voor andere vogels maar beter een flink eindje uit de buurt te blijven.

In 1840 waren ze voor het eerst aan-

wezig in de collectie van Artis in Amsterdam. Het eerste kweekresultaat werd in 1875 door ene heer Wiener in Londen behaald. Er zijn enkele ondersoorten die slechts geringe afwijkingen vertonen met de nominaatvorm of ze komen in wat andere streken voor. Op Manila en in Canada is de soort door de mens ingevoerd en komen ze daar thans in het wild voor.

Bekend is dat de kuifmaina, vooral als ze met de hand wordt grootgebracht, erg tam en vertrouwelijk wordt.

Na 1875 zijn meerdere kweekresultaten behaald en als regel werden de oudvogels gehouden op een menu dat voor een belangrijk deel bestond uit universeelvoer met ruim meelwormen, klein gesneden stukjes fruit en in melk geweekt brood.

Zoals zoveel maina- en spreeuwachtigen, baden ze graag en ze doen dat erg uitbundig en meermalen per dag.

Th. Rikken, Acaciastraat 15 in Bemmel houdt nu zo'n 9 jaar vogels en een van de eerste soorten die hij zich aanschafte was de kuifmaina. Meer dan 7 jaar heeft hij aangenomen dat het twee vogels van hetzelfde geslacht waren. Half april 1979 was het op een gegeven moment erg onrustig in de volière. De oorzaak hiervan bleek de broeddrift van de maina's te zijn. In een broedkast, met een bodemoppervlakte van 30 x 25 cm, 45 cm hoog en een invlieglat van 7 cm middellijn, welke al ruim 7 jaar op dezelfde plaats in het nachtverblijf hing, trof hij toen een hoeveelheid nestmateriaal aan, bestaande uit kleine takjes, boom- en slablaadjes, grasstengels, hooi, stukjes brood en wat stukjes sinaasappelschil. De maina's waren aan het sjouwen en de volière werd daarbij grondig schoongemaakt. Alles wat van hun gading was sleepten ze het nest in. Op 21 april lagen 4 blauwachtige eieren in de nestholte. De vogels bleven erg onrustig en geen enkele andere vogel mocht in de buurt van het nest komen. Op 5 mei, na ongeveer 15 dagen broeden, werden vanuit de nestkast wat vreemde geluidjes gehoord en bij controle bleken drie eieren te zijn uitgekomen. De volgende dag werd het vierde jong geboren.

Vanaf die dag is elke dag nestcontrole uitgeoefend, hetgeen overigens zonder problemen verliep. De jongen groeiden goed, ze werden

Kuifmaina

door de oudvogels voortreffelijk gevoerd met in hoofdzaak meelwormen en runder gehakt. Maden en andere insecten noch fruit etc. werd gebruikt. Toen de jonge vogels 8 dagen oud waren zijn ze geringd, ringmaat 5.4 mm. Op de 13e dag verbleven de oudvogels opvallend veel buiten en bij nadere observatie bleek dat ze alweer aan het sjouwen waren.

De jongen werden in een hoekje van de nestkast gedrukt en nieuw nestmateriaal aangevoerd. Daags daarna zijn de jongen, op één na, doodgegaan. Er is nog getracht om dat ene jong verder met de hand groot te brengen doch dat is niet gelukt. Het jong werd om de 2 uur gevoerd met meelwormen en gehakt, maar uiteindelijk ging het toch dood. Op 4 juni werden in dezelfde nestkast wederom vier eieren aangetroffen. Op 20 juni lagen er 3 jongen in en het vierde werd geboren op 21 juni. Alles verliep zoals bij het eerste broedsel. De jongen werden in eerste instantie goed gevoerd en ze groeiden uitstekend. Na 3 weken ging er één jong dood; het lag op de vloer van het nachtverblijf onder de nestkast. De volgende dag bleek een tweede jong dood te zijn. Weer leek het er op dat de oudvogels hun jongen in de steek zouden laten. Toen kwam Rikken op het idee om de jongen, nog

twee dus, uit de nestkast te halen en gewoon op de bodem van het nachtverblijf te zetten. Ze kropen vanzelf in een hoekje en, tot groot geluk, de oudvogels bleken daardoor kennelijk geprikkeld te worden en zij gingen direct door met voederen. Op een leeftijd van 5 weken verlieten de jongen het nachtverblijf. Ze waren iets kleiner dan de oudvogels, valser, meer bruiner van kleur en met minder sprekend gekleurde hoorndelen. Twee weken later is een van die twee doodgegaan en resteerde er dus nog maar één. Deze laatste, de grote volhouder, ontwikkelde zich goed en wist zich te handhaven. Het is al met al toch wel een hele toestand geworden om, na zeven jaar wachten en een mislukt broedsel, uiteindelijk één jonge kuifmaina zelfstandig te krijgen. Het is, zo zegt Rikken, meer inspanning dan ontspanning. Niettemin is hij, en terecht, trots op het resultaat en hopelijk gaat het het volgende broedseizoen wat beter. We gunnen hem dat van harte.

Op verzoek van...

Foto: D. Avon / T. Tilford uit Pietpraat, Uig. Helmond.

Dhr. van Ingen uit Nijmegen is fokker van recessiefwitten, zou in de toekomst deze kleurslag willen combineren c.q. uitbreiden met de fok van albino's en lutino's. De kernvraag uit zijn schrijven is een logische vraag, hij zou graag geïnformeerd worden hoe er het best gestart kan worden.

Merkwaardigerwijs blijkt uit zijn schrijven dat hij uitgaat van het idee dat albino's en lutino's ongepigmenteerde ino's zijn, dat is slechts ten dele juist!

Elke albino-lutino-rubino heeft een aantal onmiskenbare eigenschappen, zij hebben allen rode ogen, zij vertonen geen of nauwelijks zichtbaar pigment, lijken derhalve op ongepigmenteerde vogels, hoeven dat echter NIET te zijn!

Een isabel-ino heeft het uiterlijk van een ongepigmenteerde vogel, is dat beslist niet, wanneer een vogel met zo'n misleidend uiterlijk gekoppeld zou worden aan uw recessief witten zouden er isabelbonte jongen te voorschijn komen, hetgeen niet de bedoeling is. Sommige agaats-ino's hebben net als de reeds aangehaalde isabel-ino een blank uiterlijk, het blijven wel degelijk agaten, in de nakomelingen zullen dan in plaats van isabelbonte jongen agaatsbonten te voorschijn komen.

Als of dit alles nog niet voldoende is, sommige satinetten uit de groenserie en de agaatsserie zien er ook als blanke vogels uit, net als bij de ino het geval is is dat alleen maar misleidend, ook dit blijven wel degelijk gepigmenteerde vogels, meestal is één paring voldoende om dat aan het licht te brengen.

In feite komt het er op neer dat de groep vogels die met de namen albino-lutino-rubino worden aangeduid in vier ondergroepen in te delen zijn te weten:

- gepigmenteerde ino's die geen of bijna geen pigment laten zien;
- gepigmenteerde satinetten die geen of bijna geen pigment laten zien;
- vogels die in het bezit zijn van én de inofactor (dubbel) én de satinetfactor, ook dan is het pigmentbezit niet nauwelijks meer

afleesbaar, zijn toch gepigmenteerd;

- ongepigmenteerden met rode ogen, de rode oogkleur kan door de inofactor-de satinetfactor een combinatie van beiden veroorzaakt zijn.

De vogels die onder a-b-c-d zijn gerubriceerd hebben een tamelijk universele verschijningsvorm, het is dan ook in de meeste gevallen ondoenlijk om met zekerheid vast te stellen in welke van de vier groepen een vogel thuishoort, in de praktijk blijkt dat puur giswerk. Het moet u dan ook duidelijk zijn dat eventueel aan te schaffen roodogen uiterst kritisch bekeken moeten worden, niet alleen de vogels, maar zeker ook de afstamming.

Voor het door u beoogde doel komt het meest in aanmerking een vogel uit groep d, iets nauwkeuriger, een satinetman die ongepigmenteerd is. Alleen de fokker kan u garanties ge-

ven over het ongepigmenteerd zijn van de aan te schaffen vogel, u vraagt zich misschien nog af waarom ik een satinet adviseer.

Het antwoord is voor de hand liggend, wanneer u bijvoorbeeld een recessiefwitte ongepigmenteerde satinetman kunt verwerven levert de paring aan een aantal van uw eigen splitpoppen in het eerste jaar al roodogen op, dat zou niet het geval zijn als de betrokken vogel genetisch een ino zou zijn, in het eerste jaar mogen dan alleen inoverervenden worden verwacht.

De roodogen die u in het eerste jaar uit de satinetman fokt zijn van het vrouwelijk geslacht, de satinetfactor vererft geslachtsgebonden, vandaar. Tenslotte nog dit, vriend van Ingen moet het me niet euvel duiden dat ik niet in wens te gaan op de prijs van de door hem verlangde vogels, dat is niet mijn zaak, ik verwijs u met een gerust hart naar de advertentiepagina's van Onze Vogels.

Jan Kuiper

een nieuw jaar een nieuw kweekseizoen

Selectie

Het al of niet succesvol kweken van vogels is voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de wijze waarop we de kweekkoppels selecteren. Een dergelijke selectie kan eigenlijk nooit streng genoeg zijn.

In de vrije natuur, waarin elk dier een strijd tot zelfbehoud moet leveren, hebben de zwakkere broeders en zusters verdraaid weinig kans tot voortplanting. Alleen de sterken blijven en het zijn juist die sterken welke voor de instandhouding van de soort zorgen. Zo gaat dat, generatie op generatie. De jonggeborenen worden op hun beurt ook geselecteerd en altijd zodanig dat er een biologisch evenwicht is.

De vogels die wij in kooien en voliëres houden, behoeven zo'n strijd niet te leveren; hun overlevingskansen zijn veel en veel groter. Misschien zelfs wel té groot omdat we er alles aan doen om ze in leven te houden. Van natuurlijke selectie is in de meeste gevallen nauwelijks sprake. Vandaar dat wij zelf die selectie moeten uitvoeren, streng en consequent. Het is zaak dat we alleen maar kweken met oudervogels waarvan we in alle redelijkheid moeten aannemen dat zij over eigenschappen bezitten die ze in staat stellen om levenskrachtige jongen voort te brengen. We mogen er niet van uitgaan dat we perse zo veel kweekkoppels moeten aanhouden, we moeten voor ons zelf vaststellen dat de koppels die we samenstellen de **goede kweekparen** zijn. De redenering van 'Ik heb 20 broedkooien dus kweek ik met 20 koppels' is fout. Het aantal broedkooien of vluchtjes mag geen uitgangspunt zijn. Beter is het om met 10 goede koppels te kweken en 10 broedkooien onbezet te laten, dan ze alle 20 te gebruiken met als resultaat dat het met 10 koppels sukkelen is. Wellicht dat er uit die bewuste 10 koppels ook nog een aantal jongen worden geboren, maar wat gaat er van ze worden? Laten we heel eerlijk zijn, in de natuur krijgen de zwakkeren ook geen kans.

Vogels waar iets aan mankeert zijn heel vaak gauw vatbaar voor ziekten en het zijn juist die gevoelige exemplaren die op den duur ook de goed gezonde vogels kunnen aantasten, vooral als zij met een besmettelijke ziekte te kampen krijgen.

We dienen ons te realiseren dat we door het houden en kweken van vogels een stuk verantwoordelijkheid op ons hebben genomen en die verantwoordelijkheid eist om te beginnen al een uiterst strenge selectie. Waar dienen we bij het selecteren van onze kweekvogels op te letten. Welnu, dat is nogal wat. Op de eerste plaats bezien we de gegevens die we hebben verkregen tijdens het voorgaande kweekseizoen. De kweekadministratie, waarop we later in dit artikel nog terug komen, moet zorgvuldig geraadpleegd worden. Daarnaast zijn er de volgende punten die we onder de noemer **CONDITIE** kunnen samenvatten.

Verenkleed: a) goed en regelmatig doorgeruid b) strak en aaneengesloten bevedering c) geen afhanginge vleugels d) geen onvolgroeide staart- of vleugelpennen.

Inwendige organen: Om daar enig zicht op te krijgen dienen we de vogel ruggelings in de hand te nemen

en de buikveren opzij te blazen. Je ziet dan onder de ribbenboog een klein bruin vlekje wat de lever is. Dit vlekje mag enkele millimeters groot zijn. Is het véél groter, soms wel eens 1 tot 2 cm, dan is de vogel absoluut niet in orde, het wijst dan op een onvoldoende functioneren van dat orgaan. **b)** Let ook op de darm. Indien deze als een dikke lus zichtbaar is, kan er sprake van een infectie zijn. **c)** Rond de cloaca moet alles rein zijn. Aaneengeplakte en bevulde veertjes kan op diarrhee wijzen.

Ademhalingsorganen: a) goede openzijnde neusgaten waar geen vocht uit mag komen. b) ademt de vogel met geopende snavel, wees dan extra waakzaam. c) houdt de vogel tegen het oor en beluisterd hem; vreemde ruisgeluiden wijzen er op dat er iets niet in orde is.

Algemeen: De vogel moet stevig aanvoelen en het lichaam moet goed bevederd en een gezonde huidskleur hebben. Let ook op de nagels, zijn ze te lang dan moeten we ze knippen. Doe dit zorgvuldig en waak er voor dat niet in het bloedadertje wordt geknipt. Dat adertje, het zogenaamde leven, is duidelijk te zien wanneer we het pootje tegen het licht houden. Geen vergroei-

Nederlandsche bond van **Ageliefhebbers**
Voor u die vogels leeft!

KWEEKKAART nr. _____
SIDEK nr. _____

KOOI nr. _____	MAN vogel nr. _____	Geb. jaar: _____	Kleur/soort: _____
Kweekveld: _____	POP vogel nr. _____	Geb. jaar: _____	Kleur/soort: _____

RONDE 1 - 2 - 3	BROEDKOMMEER	ERGDAR.	Behaalde punten op 11					BESTEMMING
			afg.	rog.	nat.	slan.	beed.	
Datum 1e ei Totaal aantal Geest nr. Datum uitkomst Aantal uitgekomen Geringst nr.								
Datum 1e ei Totaal aantal Geest nr. Datum uitkomst Aantal uitgekomen Geringst nr.								
Datum 1e ei Totaal aantal Geest nr. Datum uitkomst Aantal uitgekomen Geringst nr.								

hoorndelen, zwaar geschubte pootjes of ongedierte in de bevedering?

Kweekadministratie

Het spreekt voor zich dat niet alle ervaringen die met de kweekvogels worden opgedaan zo maar even onthouden kunnen worden. Vandaar dat het nodig is om een goede kweekadministratie te voeren. Zoals u allen weet zijn er op het bondsbureau sets kweekkaarten verkrijgbaar die daarbij uitstekend van dienst kunnen zijn.

Deze sets, 25 kaarten, kosten slechts f6,50 en u kunt ze bestellen door overmaking van dat bedrag op giro 1148324 t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.

De meeste rubriekjes spreken voor zich. Laten we het nu even hebben over de kolom BIJZONDERHEDEN, wat moeten we daarin vermelden. Eigenlijk alles! Nu laat de ruimte niet toe dat het ellenlange verhalen worden, maar in telegramstijl zijn er erg veel belangrijke gegevens in weer te geven. We noemen u een aantal punten.

1) Voortplantingsdrift en de verhouding. 'Verstaat' het koppel elkaar en zijn ze snel of minder snel tot paring bereid.

2) Nestbouw. Wat voor materialen aanvaardt ze het liefst. Is het nestje stevig of slordig.

3) Eieren. Zijn de eieren normaal of wijken ze af. Hebben de oudervogels neiging tot eierpikken. Is het leggen van de eieren regelmatig of duurt het langer dan normaal eer een volgende ei wordt gelegd. Zijn de legfels normaal of extra klein of extra groot. Worden de eitjes in het nest gelegd of zijn ze ook elders in de broedkooi te vinden.

4) Broedt de vogel vast en verloopt het broedproces normaal. Gedraagt de man zich rustig of moet hij van de pop worden weggenomen. (Wisselbroed-Parenbroed).

5) Bevruchting. Zijn de eieren bevrucht of laat dit veel te wensen over. Zo nu en dan een onbevrucht

eitje is geen reden om de vogel(s) uit te schakelen. Wanneer er echter duidelijk sprake is van onbevruchte eitjes dan door de partners te wisselen trachten vast te stellen aan wie de oorzaak moet worden toegeschreven. Een van de vogels kan namelijk best nog niet voldoende geslachtsrijp zijn.

6) Komen de eieren op de juiste tijd goed uit. Let ook op temperatuur en vooral de vochtigheidsgraad. Deze laatste moet ongeveer 70% zijn en dat is afleesbaar van een hygrometer. Zie NBvV-service elders in dit blad.

7) Worden de jonge vogels goed gevoerd en groeien ze normaal op.

8) Hoe snel beginnen de oudervogels aan een volgend legsel.

9) Hoe verloopt de eerste rui van de jonge vogels en wat is het uiteindelijke resultaat ten aanzien van grootte, kleur, houding etc.

Om dit alles bij te houden is een voortdurende observatie nodig. Nogmaals, legt de belangrijkste gegevens vast en gebruik die gegevens wanneer u later weer moet gaan selecteren. Houdt er dan ook rekening mee dat we niet alleen ten aanzien van kleurslagen met erfelijkheid te maken hebben maar dat ook het karakter van de vogel erfelijk is, dat ook slechte eigenschappen zoals onregelmatig broeden, slecht voeren etc. worden ingepakt in het erfelijkheidspatroon van de jonge vogel. Ook deze appeltjes vallen meestal niet ver van de boom en zoals die oudervogels zongen, piepen de jongen.

Specialisatie

Het is ook van wezenlijk belang dat we ons zo veel mogelijk in één of slechts enkele kleurslagen, rassen of soorten specialiseren. Het is schier onmogelijk om op een verant-

woorde wijze van meer dan slechts enkele kleurslagen, rassen of soorten, echt goede vogels te kweken. Daarom is specialisatie noodzaak! En dan nog wat, KAMPIOENEN ZIJN NOOIT TE KOOP, DIE MOET JE ZELF KWEKEN! Het komt herhaaldelijk voor dat talloze liefhebbers ieder kweekseizoen weer, zonder dat ze er waarschijnlijk zelf erg in hebben, steeds van vooraf moeten beginnen. Ieder kweekseizoen opnieuw starten ze met nieuwe kweekkoppels. Tijdens het voorgaande tentoonstellingsseizoen hebben ze links en rechts hoog gewaardeerde vogels, liefst nog kampioenen, met duur geld gekocht in de mening dat ze in één jaar topvogels kunnen kweken die dan tijdens alle tentoonstellingen met de prijzen gaan slepen. Nou vergeet het maar! Wil je echt met topvogels komen, regelmatig en niet zo maar eens een uitschieter, dan is daar zeker wel enkele jaren mee gemeeld. Je dient te werken aan een goede eigen stam en zo'n stam verkrijgt je enkel met specialisatie en... met uiterst serieuze en strenge selectie.

Die top bereik je niet door kampioensvogels te kopen, die top bereik je niet door veel geld, die top is alleen bereikbaar voor de echte serieuze liefhebber en daar hoeft die liefhebber dan niet eens z'n portemonnaie ver voor open te trekken. Iedere vogelliefhebber heeft de kans om de top te bereiken en eenmaal aan de top verblijvende die positie te handhaven. Die weg is niet in één kweekseizoen af te lopen, de afstand is net iets langer dan men meestal denkt. Die weg telt heel veel bochten, loopt langs vele ravijnen en het risico van vallend gesteente is ook niet ondenkbaar. Op reis gaande met een goede geestelijke bagage steunend op de principes SPECIALISATIE, SELECTIE en STAMOPBOUW, valt het toch best mee. Wij wensen u een heel goed en succesvol kweekseizoen.

Tekst: Cevab

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Vogelpark Walsrode/Müller
Litt.: Het leven der Dieren, deel IX,
Grzimek
De vogels van de wereld, Austin jr.

Manakins

Door hun unieke baltsdans en de daarmee samenhangende 'instrumentale muziek' hebben de manakins al heel vroeg de aandacht getrokken van reizigers in Zuid Amerika.

Zo begint het verhaal over de wonderlijke manakins in Grzimeks Leven der Dieren. En wonderlijk zijn ze deze in het algemeen niet groter dan 12 cm zijnde fel gekleurde bijna eivormig gevleugelde diertjes. Door hun meestal felle kleurschakeringen, hun voortdurend in beweging zijn, hun geringe schuwheid en hun voortbrengen van de meest vreemde en ongewone geluiden, vallen ze meer op dan andere veel grotere en net zo talrijk voorkomende vogelsoorten.

De manakins zijn met hun ongeveer 59 soorten ingedeeld in de familie Pipridae. Deze wetenschappelijke naam is de aanleiding om ze ook wel **Pipra's** te noemen. Ze zijn allemaal klein van formaat, hoogstens 12 cm groot, op een enkele soort na die nog wat langer is dan 15 cm en dat komt dan nog door een wat langere staart. De vleugels en de pootjes zijn kort, de pootjes en teentjes slank en opvallend is dat de middelste voorteen aan de basis met een van de daar naast staande voorteen is vergroeid. De snavel is kort, breed aan de basis en uitlopend op een scherpe punt. De bovensnavel valt iets over de ondersnavel heen en heeft dicht bij het spitse einde een kleine insnijding.

Bij de meeste pipra-soorten is er sprake van een sexueel dimorfisme, de seksen zijn uiterlijk verschillend. Op de fraaie kleurenfoto ziet u links de **Pipra mentalis**, De Roodkap manakin, een 11,5 cm groot vogeltje dat

voorkomt in Zuid Mexico tot West Ecuador. Rechts is afgebeeld **Pipra coronata**, de Blauwkroon manakin welke even groot is en voorkomt in Columbia tot West Ecuador, in West en Centraal Brazilië en in Noord Bolivia.

Beide zijn ze van het mannelijk geslacht. De popjes van deze soort zijn overwegend olijfgroen. Die kleur komt zo wat overeen met de kleur van enkele brillenvogeltjes. Best aardig om te zien, maar vergeleken bij de mannetjes zijn ze uiterst eenvoudig in verschijningsvorm.

Het zijn uitgesproken bosbewoners die alleen of in kleine groepjes, soms ook wel in gezelschap van enkele tangarasoorten, rondzwerven in de onder- en middenlaag, 1 tot 5 m hoog, van de bossen. Ze leven van allerlei insecten en kleine bessen. Ook in de nabijheid van mensen gaan ze gewoon door met hun bezigheden en ze lijken in hun doen en laten erg op mezen. Behendig klauteren ze langs de takken op zoek naar door mieren opgejaagde insecten. Er is nóg wat dat de pipra's tot vreemde vogels bestempelt, namelijk hun geluiden. De feitelijke roep die ze voortbrengen is een eenvoudig en onopvallend getjilp of ijle hoge fluittoon. Maar er is meer. Ze produceren ook geluiden die lijken op het breken van dorre takjes, het wapperen van een vlag of het raspen van iets. Al deze zo voor vogels vreemde geluiden worden mechanisch en vermoedelijk met de vleugels gemaakt.

Hiertoe zijn, vooral bij de mannetjes de slagpennen anders dan normaal gevormd en ook wordt wel eens de korte en stijve staart gebruikt om geluiden te produceren. Zo zijn de slagpennen van de **Pipra mentalis** opvallend stijf, vergroot en gekromd. Bij andere soorten zijn die grote slagpennen versmald of gedraaid en bij enkele langstaartige soorten is de basis van die pennen opvallend verdikt. Hoe echter nu precies die vreemde ratelende en snorrende geluiden worden veroorzaakt is vooralsnog niet bekend.

Bij verschillende soorten is vastgesteld dat de mannetjes polygaam zijn. Dat is blijkbaar het geval bij alle soorten waarvan de mannetjes zo veel anders van kleur en tekening zijn als de vrouwtjes, dus waar er van geslachtsdimorfie sprake is. Bij aanvang van de broedperiode, en dat is ten noorden van de evenaar in de maanden januari en februari, trekken de mannetjes naar een voor hun geschikt plekje in het bos en matigen zij ieder voor zich een eigen baltsterritorium aan. Dáár is het waar ze de aandacht van de vrouwtjes trekken door een uitbundig vertoon van hun fel gekleurde bevedering, het produceren van die vreemde geluiden en vooral ook door hun baltsdans. Er zijn soorten die vrij laag bij of op de grond baltsen andere, zoals **Pipra mentalis**, doen dat wat hoger op een kale tak in een open plek in het gebladerte. Het naderbij komen van een vrouwtje ver-

hoogt hun activiteiten. Met een korte snorrende vlucht vliegen ze om het vrouwtje heen tensinde haar te verleiden. Dan zijn er ook nog de baltsdansen die per soort verschillen en variëren van een eenvoudige vorm tot ingewikkelde rituelen. Als een popje haar keus heeft gemaakt volgt de paring. De niet uitverkoren mannetjes maken daar geen heibel over, immers die paring gebeurt binnen het territorium van de gekozen en niet in het hunne. Na de paring vliegt het vrouwtje weg en wacht het manntje op de volgende. De mannetjes blijven namelijk gedurende de gehele broedperiode in hun territorium en zijn net zo veel vrouwtjes van dienst als ze er kunnen verleiden. Overigens, ook de vrouwtjes houden zich niet perse bij één partner. Uit waarnemingen is gebleken dat zij

van het ene naar het andere mannetje vliegen, van de ene naar de andere dancing. Het is een vrij leven in een rosse buurt.

Net zoals bij de paradijsvogels zijn het ook bij de pipra's of manakins de vrouwtjes die een partner kiezen en niet de mannetjes. Dat verschijnsel is er de oorzaak van dat bij deze soorten de mannelijke vogels zijn geevolueerd tot zulke schitterende en opvallende exemplaren. Immers hoe opvallender dat ze zijn hoe meer kans ze bij de vrouwtjes hebben. De vrouwtjes bouwen helemaal alleen een nestje dat een dunwandig goed in een takvorm gevlochten korfje wordt. Ze broedt alleen de eitjes uit en brengt ook alleen de jongen groot. Meestal bestaat een legsel uit slechts twee creme- tot bruinkleurige eitjes met donkere vlekjes.

De broedduur is ongeveer 19 tot 21 dagen en na ongeveer twee weken vliegen de jongen uit. Op dat moment gelijken ze sprekend op de moeder en pas na een leeftijd van ongeveer een jaar zijn de mannetjes te onderkennen.

Pipra's of manakins zijn vooral in het Amazonegebied erg populair. Ze worden beschouwd als geluksbrengers. Er zijn er heel wat daar die tijdens het bouwen van een huis een dode Pipra onder de drempel van de deur hebben begraven, want dat brengt geluk. En als uw dochter soms een aanzoek krijgt van een jonge Braziliaan uit het Amazonegebied, best kans dat hij de eerste keer komt aandragen met een balg (afgestroopt vel) van een Pipra; voor hem is dan succes verzekerd.

Geslaagde kweek met de Diuka vink

In juni 1979 kocht ik een stel diukavinken, *Diuca diuca*. De soort is afkomstig uit Chili en Argentinië waar ze veelvuldig voorkomen. Zoals de kleurenafbeelding duidelijk aantoonst, is er een goed onderscheid tussen beide sexen. Links ziet u de pop en rechts de man. Het zijn van nature alleseters, zoals insecten, bessen, vruchten en zaden. Nestelen doen ze in dicht struikgewas waar ze van allerlei takjes en grasstengels

Tekst: J. v.d. Heuvel
Foto: H. Bielfeld

een vrij stevig komvormig nest bouwen. Gemiddeld legt een popje 4 eieren per broedsel. De eieren zijn blauw-groen van kleur met vele donkerbruine vlekjes.

Half juni heb ik de vogels gehuisvest in een buitenvolière waarin een gemengd gezelschap reeds een eigen stekkie had gevonden. Vrij snel begonnen de diuka vinken aan de nestbouw. Het werd een flink diep nest in een opgehangen kanariënestkastje. Als nestmateriaal gebruikten ze in hoofdzaak veren. Op 20 juli trof ik in dat nest drie eieren aan. De pop broedde vast en de man bracht haar met enige regelmaat wat meelwormen. Op 3 augustus kwamen de eieren uit maar drie dagen later waren alle drie de jongen dood. Waarschijnlijk als gevolg van een gebrek aan voldoende levend voedsel. Onmiddellijk daarna heb ik de vogels

gevangen en ze binnen in een ruime kooi ondergebracht. Deze kooi was groot 1.50 x 1.00 x 0.50 m. Na veertien dagen besloot ik ze toch maar weer naar buiten in de vlucht onder te brengen. Wederom begonnen ze direct aan de nestbouw en op 3 september waren er weer 3 eieren, waarvan er twee uitkwamen. Een van de jonge diuka's ging korte tijd nadien dood, de andere deed het aanvankelijk redelijk. Omdat ook de andere vogels in de volière gretig de meelwormen opnamen, dreigden de diuka-vinken tekort te komen. Om die reden heb ik een klein voerbakje aan hun nestkastje gehangen en ze

op die manier regelmatig met meelwormen bevoorradt en dat leverde een beter resultaat op. Het jong groeide voortreffelijk, hij werd dan ook uitstekend door beide oudervogels gevoerd. Ze hadden het er erg druk mee. Toen de jonge vogel ongeveer zes dagen oud was heb ik hem geringd, hetgeen overigens toen al veel moeite kostte.

Geen wonder eigenlijk, vijf, zes keer op een dag moest ik het bakje met meelwormen vullen. Op een leeftijd van 14 dagen verliet het jong het nest en werd nog geruime tijd door de oudervogels gevoerd. Toen de vogel drie weken oud was, namen de oudervogels meer krachtvoer, universeelvoer en groen op en verminderde de opname van meelwormen. Ook tarwebrood viel in de smaak. Het jong werd zonder mankeren zelfstandig en lijkt erg veel op de moeder. Inmiddels waren de oudervogels al weer aan een volgende ronde begonnen, nu in het beschutte nachtverblijf. Begin november zijn er wederom drie jongen geboren. Nu ging het met allen uitstekend, ze werden goed gevoerd en groeiden voorspoedig op.

G.Th.F. Kaal, dierenarts te Amersfoort.

Endoscopische geslachtsbepaling (vervolg)

In dit artikel willen wij proberen bij de resultaten van de eerste 100 geslachtsbepalingen wat kritische kanttekeningen te plaatsen: De technische beschrijvingen en de verdere gang van zaken slaan we hier gevoeglijk over. U kunt hierover de artikelen lezen in het Maart- en Mei-nummer (1979) van 'Onze Vogels'.

1. Alle vogels werden vóór het onderzoek in een zeer lichte narcose gebracht. De vogel moet tijdens het kortstondig onderzoek zo stil mogelijk liggen. Dit vergemakkelijkt het onderzoek ten zeerste en het voorkomt tevens verwondingen en fracturen. Alle vogels werden voor het onderzoek gewogen met een grammenmeter. Aanvankelijk wogen we ook alle Ara's. Maar later lieten wij dit achterwege: alle Ara's wogen meer dan 800 gram zodat we dit ge-

wicht steeds aanhielden als richtlijn voor de narcose. Een enkele Ara moesten we soms bijspuiten. Het speciaal voor parkieten en papegaaien samengesteld narcosemiddel werd in de borstspier ingespoten m.b.v. een injectiespuit (instelbaar tot 1/100 ml. en met een zeer fijne injectienaald. **Alle** vogels hebben dit zeer goed doorstaan. Bij één vogel (geelkop amazone) begon tijdens de ontwaakperiode wat bloed uit de bek te kornen. Toen we over de eerste schrik heen waren hebben we bij nadere inspectie gezien dat er een klein wondje zich bevond aan de zijkant van de tong, zodat het gemakkelijk te stelpen was. Waarschijnlijk heeft de vogel tijdens het ontwaken zich op de tong gebeten?? Bij de overige 99 vogels is de narcose probleemloos verlopen.

2. De volgende soorten hebben wij ter onderzoek aangeboden gekregen:

Blauw-gele Ara
Groenvleugel Ara
Geelvleugel Ara
Geelnek Amazone
Blauwvoorhoofd Amazone
Geelvoorhoofd Amazone
Patagonische Rotsparkiet
Zonparkiet
Yendaya parkiet
Pionus papegaai
Grijze Roodstaart papegaai
Enkele grote Lorisoorten
Geelkop Amazone
Muller Amazone
Finchi Amazone
Venezuela Amazone
Molukken Kakatoes
Coffini Kakatoe

3. Naast het vaststellen van de diagnose kan men ook een goede indruk krijgen omtrent de activiteit van de gonaden. Soms zagen we reeds flink ontwikkelde eifollikels of vrij grote testikels, soms zo groot dat deze niet in zijn geheel door het fiberglasoptiek zichtbaar waren.

4. Er zijn zeer evidente kleurverschillen te zien tussen de gonade

(= eierstok of testikel) van de kakatoes en de overige Psittaciformes (Ara's, Amazones enz.). De testikels van de kakatoes zijn glinsterend zwart met een onduidelijke bloedvattekening. De testikels van de andere vogels zijn roomkleurig wit met duidelijke bloedvattekening. Ook de eierstokken van de onderzochte kakatoes zijn zeer donker tot zwart i.t.t. die van de andere vogels.

5. Soms is het niet eenvoudig om meteen het geslacht te bepalen. Bij zeer jonge en bij zeer vette vogels is het een enkele keer niet eens te doen. We zien dan daar ter plaatse een klompje vetmassa en dan is het niet te zeggen in welke richting dit uit zal groeien.

6. De grootte van de eierstokken en van de testikels is afhankelijk van de leeftijd van de vogel, het jaargetijde en uiteraard ook van de conditie van de vogel. We hebben een Ara gesext die de leeftijd van minimaal 6 jaar had. We vonden in dit geval zeer kleine testikels, veel te klein voor een vogel van deze leeftijd en het was bovendien in het zomerseizoen. Misschien moet er bij deze vogel wat aan de conditie geschaafd worden of een eventuele hormoonbehandeling.

7. Ook kunnen we bij volwassen poppen enige aanwijzing geven omtrent een op handen zijnde eiafzetting. Bij enkele vogels zagen we sterk ontwikkelde eifollikels.

8. Bij één vogel zagen we een aan-doening van longaspergillosis (= schimmelinfectie in de longen). Dit was zeer mooi te zien in de achterste longhelft. Zoals bekend verondersteld mag worden hebben vogels i.t.t. zoogdieren geen middenrif die de borstorganen scheidt. We kunnen dit als we de endoscoop in craniale richting plaatsen de longen zien. Ook de overige buikorganen zijn endoscopisch goed zichtbaar te maken. M.a.w. de endoscoop is dus

ook te gebruiken voor een uitgebreid klinisch onderzoek. Zo hebben we bij een Grijs Roodstaart papegaai die langzaam maar zeker magerder werd een inwendige tumor vast kunnen stellen. (Bij sectie bleek het een tumor van de alvleesklier te zijn). Zo is ook inwendig jicht (lever- nieren) endoscopisch vast te stellen.

9. Bij drie gevallen hebben we in eerste instantie geen exacte geslachtsbepaling kunnen vaststellen. Het eerste geval betrof een blauwgele Ara. Deze vogel had een zeer verdikte en troebele buikluchtzak. Hier konden we niet doorkomen. We keken als het ware in een zeer dichte mist, zodat we niets konden waarnemen. Volgens de eigenaar was de vogel enige tijd geleden iets verkouden geweest, waarschijnlijk dus een chronische luchtkontsteking. De vogel wordt nu behandeld en zal t.z.t. nog eens onderzocht worden. Een tweede geval betrof een geelkop Amazone. Deze vogel was volgens de liefhebber afkomstig van een particulier die deze vogel reeds meerdere jaren op een standaard had gehouden. De vogel bleek bij onderzoek zo onvoorstelbaar vet, dat er geen beginnen aan was. Grote klompen vet zaten er in de buikholte. Ter plaatse van de gonaden zag men één grote vetmassa. De eigenaar is geadviseerd deze vogel sterk te rantsoeneren en veel groenvoer te geven ten einde er wat vet af te krijgen. Een grote volière zal misschien ook al wonderen doen. Overigens kunnen we wel de vraag stellen of zo'n vogel nog wel geschikt is voor de kweek. Het derde geval betrof een Bl.-voorhoofd Amazone. Het was een zeer jonge vogel (een pieper). Ter plaatse zagen we wat geel onregelmatig gevormd weefsel. Voor mijn gevoel zal dit wel tot een eierstok uitgroeien, maar een 100% zekerheid konden we niet geven zodat deze vogel later nog eens gesext zal moeten worden.

10. De meeste **volwassen** Kakatoes zijn te sexen op de iriskleur van

het oog. Poppen hebben een lichte, bruine of donkerrode oogkleur, mannen hebben een zeer donkere iriskleur. Men is er vaak van overtuigd met een paar te doen te hebben. Vogels die al langer bij elkaar zijn kunnen zich nl. als paar gedragen: Voeren, inspecteren van het nestblok, paren enz. Daarom werd ook gevraagd om een aantal kakatoes te sexen.

11. Twee vogels hebben we endoscopisch onderzocht i.v.m. steriliteitsproblemen. Het eerste geval betrof een duivin (postduif) die dit jaar niet aan leggen toekwam. De oorzaak werd gevonden in een chronische ontsteking van de eierstokken. Een tweede geval was een bleekkop Rosella man, waarbij afwijkingen gevonden werden aan de testikels.

12. Er kwamen bij het onderzoek soms verrassende uitslagen naar voeren. Wat de eigenaar maar steeds voor een pop gehouden had bleek nu ineens een man geworden te zijn of omgekeerd. Ook was er een liefhebber met 4 Ara's, bij onderzoek bleken het 4 poppen te zijn...

13. Ook andere soorten vogels kunnen in aanmerking komen voor endoscopisch geslachtsonderzoek. Zo hebben wij b.v. drie Zuid Amerikaanse valken (Cara-Cara's) gesext. Wij hopen later nog eens een artikel te wijden aan het endoscopisch geslachtsonderzoek van niet-papegaaiachtigen.

14. Om de liefhebber in de gelegenheid te stellen onderling te ruilen om zodoende paren te kunnen samenstellen heeft Mevr. Beets te Overasselt zich bereid verklaard om als centraal registratieadres te fungeren. Met toestemming van de eigenaar geef ik dan zijn of haar adres wanneer zij in het bezit zijn van overtollige poppen of mannen enz.

Bloemen houden van mensen.

Haal ze in huis.

Snijbloemen zijn extra aandacht waard!

Met bloemen is het altijd een beetje feest, en: *Bloemen maken van je huis een thuis*, het zijn geen loze kreten! Een huis zonder bloemen en planten is inderdaad niet 'compleet'. De planten zorgen voor een min of meer permanente stoffering en snijbloemen ronden het af met hun vrolijke kleuren. Ze hebben het voordeel dat ze óók op donkere plekken kunnen staan en hun wisselende kleuren – wat is er een keus – fleuren een kamer telkens anders op. Wie zou bloemen willen missen, niemand toch zeker?

Verzorging, waarom en hoe?

Een snijbloem is een afgesneden

plant en het is een wonder dat hij het een poos zonder wortels kan redden. Die wortels dienen om voedingsstoffen aan te voeren, opgelost in water. Mist een plant z'n wortels, dan zullen we op een andere manier voedsel toe moeten dienen. Vooral snijbloemen die in de knop worden gekocht (*Lelie, Freesia, Alstroemeria,*

'Alles' over snijbloemen kun u vinden in de Elsevier pocket HOUDEN VAN BLOEMEN, geheel in kleur.

Over bloemen en planten

JULIA VOSKUIL

tulp, roos e.a.) reageren zeer positief op **snijbloemenvoedsel**. Dat is begrijpelijk, want waar moeten ze anders de energie vandaan halen om hun knoppen te laten uitgroeien? Tot voor kort deden nog allerlei verhalen de ronde, waarvan je je afvroeg waar... of niet waar? Meestal: een beetje waar! Suiker in het water, frisdrank in de vaas, centen op de bodem, een scheutje chloor, warm water, lauw water en ga zo maar door. Zelfs het advies om houtige stelen met de hamer te bewerken heeft hardnekkig stand gehouden. Inmiddels heeft men zich in onderzoekringen met systematisch onderzoek bezig gehouden en de daaruit voortkomende resultaten moeten nu hun weg vinden naar handelaren, kwekers en bloemisten (vakinformatie), maar vooral ook naar de gebruikers. Want ook in het laatste stadium, dus als u een bos bloemen koopt, is een goede verzorging waardevol. Voor langer plezier en mooiere bloemen. Het waarom is ongetwijfeld duidelijk: kaal water geeft een snijbloem niet wat hem toekomt. Bij vrijwel alle bloemen is snij-

1. Alstroemeria: graag de halve dosering snijbloemenvoedsel
2. Seringen blijven wel tien dagen mooi met heesterchrysal
3. Narcissen mogen alleen bij tulpen nadat ze 24 uur apart hebben gestaan óf ze worden niet afgesneden ('t slijm in de stengel werkt enigszins vergiftigend).

bloemenvoedsel gewenst en nog een paar andere verzorgingstips zijn van belang.

Bloemen moeten zó worden verzorgd

Bij thuiskomst direkt uitpakken en zo snel mogelijk **aansnijden** (scherp mes) en het **onderste blad** eraf halen. Blad in het water verkort de levensduur. We gebruiken een **schone vaas**, waarin we een **voedingsoplossing** gieten (= snijbloemenvoedsel in de juiste hoeveelheid water, opgelost). Nieuw is een sticker (bacteriedodend middel), die in combinatie met suiker (= voedsel) aan het vaaswater wordt toegevoegd. En dát is nu de combinatie waarom het gaat: opneembaar voedsel, dat het water niet verontreinigt. Om die reden is suiker, frisdrank en chloor de halve waarheid. Namelijk of voeding, die ook bacteriën doet groeien en daarom de wateropname belemmert, of alleen ontsmettend, zonder voedsel. In beide gevallen is de bloem er maar ten dele bij gebaat en als de doçering niet goed is kan het nog verkortend op de levensduur van de bloemen werken ook.

Bij veel orchideeën (die overigens heel weinig water opnemen) heeft snijbloemenvoedsel weinig zin, alleen van *Cymbidium* is bekend dat het positief werkt. Ook bij kortlevende bloemen (*Lathyrus*, anemoon e.d.) is het nauwelijks zinvol, terwijl narcissen er niet op reageren. Bij tulpen is het weer heel nuttig, vooral speciaal **tulpen-snijbloemenvoedsel**. Er is nog een speciaal snijbloemenvoedsel, voor **heestertakken**. Onmisbaar voor *mi-mosa*, *Chinees klokje*, *sering* en *bloesemtakken*. Seringen zijn er zelfs bijzonder goed houdbare snijbloemen door geworden! Ze drinken veel, dus zorg dat u die speciale soorten snijbloemenvoedsel bij de hand hebt.

Lelies en *Alstroemeria* bij voorkeur de halve dosering geven, waardoor de bladeren van deze zeer sterke bloemen minder geel worden. En de 'koningin der bloemen' zet u natuurlijk altijd in een oplossing met snijbloemenvoedsel: rozen laten dan zelden het hoofd hangen.

Tip. Koop alle bloemen altijd met kleur die duidelijk te zien is. Ook tulpen, narcissen, lelies, irissen, freesia's en rozen. Ze moeten minstens kleur bekennen wilt u plezier beleven aan de bloemen. Hoe groener hoe beter gaat zeker niet op!

Onkruiden

P.J. de Penning.

Akkerwinde

Haag- en akkerwinde

Alweer enkele onkruiden die vrij gemakkelijk te vinden zijn.

Omdat ze veel op elkaar lijken, noemen we ze hier maar in één adem. Gewoon: Haag- en Akkerwinde.

Zij behoren ook tot de parels der plantengemeenschap; al zal niet iedere agrariër dat met ons eens zijn. Dat hoeft ook niet. Wij zoeken onze groenvoorziening toch niet zo vaak op zijn landerijen. Veel eerder komen daar de wegbermen voor in aanmerking. Voor de akkerwinde en zeker voor de haagwinde, behoeven we eigenlijk geen boer lastig te vallen. Beide soorten groeien langs de wegen en in ruigten even uitbundig.

Wat een treffend woord is dat! Uitbundig.

De akkerwinde kan uitlopers vormen

van drie-kwart meter en de haagwinde presteert het soms wel om drie meter te halen. Een uitbundige groeiwijze ja.

De prachtige kelkbloemen hebben ieder op zich, een unieke vorm en zijn van uitzonderlijke schoonheid. Zij zouden wel eens model hebben kunnen staan voor de wereldberoemde kristallen glazen uit Leerdam!

Voor ons wordt de plant echter van nog grotere betekenis, als de bloemen hun glans en schoonheid verloren hebben.

Als we nagaan, dat onze voorouders de akkerwinde ook in de geneeskunde gebruikten, kan het bijna niet anders, of ook voor de vogels kan ze van belang zijn.

Haagwinde

Tekst: H.W.J. v.d. Linden
Foto: H. Lacey

grasparkieten allerlei

Onlangs werd besloten de kuifmutatie, d.w.z. de grasparkiet met rozetkuif in de standaard grasparkieten op te nemen. Ongeveer tegelijkertijd kon ik het onderzoek naar het gedrag en de wijze van overerving van deze mutatie afsluiten.

Volledigheidshalve laat ik hier eerst de standaardbeschrijving volgen: De kuifmutatie is in alle kleurslagen in te kweken. De kleur en tekening van de grasparkiet met kuif moet geheel voldoen aan de onderdelen zoals deze zijn gesteld in de standaard grasparkieten zonder kuif.

De kuif moet rozetvormig zijn met een middelpunt centraal op de kop gelegen. Opstaande veertjes of andere kuifvormen zijn fout.

Als ik aan de kuifmutatie dacht kreeg ik altijd een onbevredigend gevoel omdat de wijze van overerving nog steeds niet was opgelost. In publicaties verschool men zich achter algemeenheden en de veronderstellingen varieerden van een dominante en recessieve tot een aan het geslacht gebonden kenmerkvorming zonder dat men tot duidelijke uitspraken kwam. Anderen veronderstelden meerdere kuifmutaties met verschillen in de wijze van kenmerkvorming en overerving, dit gebaseerd op het feit dat men drie kuifvormen onderscheidde nl. rozetkuif, halfrozet, en puntkuif. Doordat men elkaar veelal napraatte, zonder zelf iets te onderzoeken, werden weinig nieuwe gegevens bekend.

In 1974 kocht ik van een collega keurmeester een aantal kuifparkieten (puntkuif) om te trachten het raadsel op te lossen.

Het eerste jaar paarde ik uitsluitend kuif x normaal en normaal x kuif. De normalen kwamen uit mijn eigen bestand en waren allen honozygoot lichtgroen.

Uit de paren kuif x normaal verkreeg ik steeds enkele kuifpoppen met puntkuif. De overigen zagen eruit als normalen. Normaal x puntkuif gaven uitsluitend normale jongen te zien. De eerste conclusies schenen voor de hand te liggen. Deze waren:

- 1) De kenmerkontwikkeling van de kuifmutatie is recessief en gekoppeld aan het x-chromosoom
- 2) De mutatie is dominant en vererft autosomaal

De tweede mogelijkheid was weliswaar minder waarschijnlijk, doch niet geheel uit te sluiten, omdat de mogelijkheid bestond dat de kuifouders enkelvoudig dominant voor dit kenmerk waren hetgeen bij

de paringen kuif x normaal toevallig alleen bij de poppen tot uiting was gekomen en toevalligerwijze bij de paringen normaal x kuif in het geheel niet.

Gezien het feit dat het aantal kweekparen beperkt was en ik geen voorbarige conclusies wilde trekken bleef deze mogelijkheid voorlopig open.

Hetgeen na het eerste jaar vaststond was, dat de kuifmutatie niet recessief en autosomaal vererft kon zijn omdat uit de paring kuif x normaal kuifjongen geboren waren. Aangezien mij de eerste mogelijkheid van recessief aan het x-chromosoom gekoppeld het meest waarschijnlijk leek paarde ik het tweede jaar een aantal jonge mannen, die dan split voor kuif moesten zijn aan

een aantal kuifpoppen met puntkuif. De overgebleven jonge mannen zonder kuif paarde ik aan de overgebleven jonge poppen zonder kuif, dus kuifbroed x kuifbroed. Hieruit, zo redeneerde ik, zouden dan een aantal kuifpoppen kunnen komen. Uit de paringen van de jonge mannen, die zogenaamd split voor kuif moesten zijn, aan kuifpoppen verkreeg ik geheel volgens mijn verwachtingen kuifmannen en kuifpoppen, tevens een groot aantal normale mannen en poppen. Ik meende de oplossing al gevonden te hebben.

Toen bleek dat tussen de jonge kuifvogels uit de paringen kuifbroed x kuifbroed zich ook enkele mannen bevonden. Aanvankelijk kon ik er geen touw aan vastknopen. Het werd nog raadselachtiger toen in de tweede ronde bleek dat uit paringen kuifbroed x kuifbroed twee rozetkuifmannen, een pop met puntkuif en normale mannen geboren waren. Toch brachten deze uitkomsten mij dichter bij de oplossing. Gebleken was namelijk dat mijn aanvankelijke veronderstelling, dat de kuifmutatie recessief en aan het x-chromosoom gekoppeld overerft, geen stand kon houden. Immers uit de paren kuifbroed x kuifbroed waren ook enkele kuifmannen gekomen. Ook de mogelijkheid dat de kuifmutatie volledig dominant was kon worden afgeschreven hetgeen blijkt uit het uiterlijk en de broeduitkomsten van het paar broedkuif x broedkuif.

Beide kuifbroedvogels waren F1-nakomelingen uit de paring kuif x normaal en vertoonden zelf geen spoor van enige kuifontwikkeling terwijl het kuifkenmerk wél aan de jongen werd overgedragen, hetgeen duidelijk wees op onvolledige dominantie. De kuifmutatie staat als geval van onvolledige dominantie niet alleen. Integendeel, volkomen dominant gedrag geldt in de erfelijkheid als een grensgeval dat naar evenredigheid zelden wordt gerealiseerd. Vele erfelijke ziekten en misvormingen bij mens en dier berusten op gemuteerde genen met onvolledige dominantie. Bij de grasparkiet berust de aanleg voor de kruiperziekte op een gemuteerd gen met onvolledige dominantie waarbij de ontwikkelingsgraad van de ziekte varieert en binnen het kader van de reactienorm van het betrokken genenpaar bepaald wordt door uitwendige omstandigheden (voeding). Een ander voorbeeld zien we bij de Australisch grijzen. In sommige allelcombinaties

ties blijkt de expressiviteit bij A⁺/A geringer dan bij A/A. Ook dat valt onder het begrip onvolkomen dominant. Immers in heterogoten (A⁺/A) blijkt het gemuteerde gen niet steeds in staat het bijbehorende kenmerk grijs aan te nemen en is de kleur meer blauwgrijs. Als laatste voorbeeld van onvolkomen dominant verwijst ik naar de variabiliteit van het bontpatroon. Niet alleen neemt de bontvorming bij P/P belangrijk toe, ook de penetrantie, d.w.z. de waarschijnlijkheid waarmee we mogen verwachten dat het bij een erfelijke factor behorend kenmerk wordt verwezenlijkt, is niet 100%. Immers uit de paring dubbel-factorig Hollandsbont x normaal komt een enkele maal een normaal jong.

Penetrantie en expressiviteit van een erfelijke factor is het gevolg van zijn expressiviteit in een combinatie met andere genenparen.

Na twee jaar experimenteren met de kuifparkiet was ik tot de conclusie gekomen dat de kuifmutatie onvolkomen dominant was.

Er waren nu twee mogelijkheden van overerving.

a) autosomaal

b) gekoppeld aan het x-chromosoom

Het derde jaar werden 4 paren puntkuif x normaal en 4 paren normaal x puntkuif samengesteld. De kuifvogels die uit de paring kuif x normaal kwamen allen poppen. Uit de paren normaal x kuif werden 3 kuifmannen geboren de overigen waren normaal. Ook paarde ik kuif x kuifbroed. De uitkomsten: kuifmannen, kuifpoppen, en normale mannen en poppen. Uit kuifbroed x kuif: kuifmannen, kuifpoppen en normale mannen en poppen. Uit kuifbroed x kuifbroed kwamen in dat jaar ook weer enkele rozetkuiven waarvan één pop, 3 kuifpoppen en 2 normale mannen.

Daar uit de paren normaal x kuif geen enkele kuifpop geboren was bleef de mogelijkheid bestaan dat de kuiffactor aan het x-chromosoom gebonden was. Immers, bij dominante kenmerkvorming is één gemu-

teerde factor in het x-chromosoom voldoende om het kenmerk bij de man te kunnen vertonen. Omdat ik hieromtrent nog steeds geen zekerheid had, besloot ik nog een jaar door te gaan.

Het vierde jaar stelde ik 8 paren normaal x puntkuif samen. Hieruit kreeg ik 49 jongen. Hiervan 33 normalen, 4 kuifmannen en maar liefst 12 poppen met kuif, waarmee ik het bewijs had dat de kuiffactor zich op een autosomaal chromosoom bevond. Zou de kuiffactor aan het x-chromosoom gekoppeld zijn geweest dan waren uit deze paringen nimmer kuifpoppen voortgekomen. Datzelfde jaar paarde ik verder nog: Rozetkuif x rozetkuif.

Uit de eerste ronde kwamen: 1 rozetkuifman, 1 rozetkuifpop (deze was iets gefriseerd op de borst en in de nek) 3 puntkuiven waarvan 1 pop en 1 normale man.

De tweede ronde: 1 rozetkuifman, 1 puntkuifman, 1 puntkuifpop en 2 normale poppen.

Uit de vele proefparingen blijkt overduidelijk de sterk wisselende expressiviteit en penetrantie van de kuiffactor. Dit heeft voor de praktische kweek verschillende gevolgen.

Vooreerst is niet met zekerheid te zeggen of de nakomelingen die uit kruisingen met kuifvogels komen en die het kuifkenmerk niet vertonen, de zgn. kuifbroedvogels, de kuiffactor al dan niet bezitten. Dit zou men door proefparingen vast moeten stellen.

Aangenomen mag worden dat de penetrantie van de kuiffactor belangrijk toeneemt als deze dubbel aanwezig is. Toch blijkt uit de paring rozetkuif x rozetkuif, waarbij ik ervan uitga dat rozetkuiven de kuiffactor dubbel bezitten, dat de penetrantie van de dubbele kuiffactor niet 100% is.

Ook de expressiviteit, of de sterkte waarin de kuiffactor in combinatie

met andere erfelijke factoren tot uitdrukking komt, vertoont in deze paring belangrijke verschillpunten.

Voor de kuiffactor zullen we het dominantiesymbool Kf invoeren, waarmee we in theorie althans de paringen uit kunnen werken. Waarschijnlijk vererft de kuiffactor onafhankelijk van alle andere tot nu toe bekende erfelijke factoren. In de door mij uitgevoerde kruisproeven kon ik geen enkele koppeling met andere factoren vaststellen hoewel in vele gevallen inteelt tussen broer en zus werd toegepast.

Helaas bezit ik onvoldoende gegevens om het penetrantiepercentage nauwkeurig te kunnen berekenen. Het is daarom een beetje nattevingerwerk geworden. Ik schat het percentage waarin de kuiffactor in de een of andere gradatie zichtbaar wordt in heterozygoten (Kf⁺/Kf) op 40% in homozygoten (Kf/Kf) op ongeveer 80%.

Ter verduidelijking moge het volgende voorbeeld dienen:

Stel, u paart een enkelfactorige kuif aan een normale. Theoretisch bezitten 50% van de jongen de kuiffactor enkelfactorig. Van deze 50% zal bij een penetrantie van 40%, 20% de kuif daadwerkelijk vertonen.

Een heel ander geval is de graad van ontwikkeling van de kuif. Dit varieert van enkele rechtopstaande veertjes op de kop tot drie rozetten soms hier en daar nog een gefriseerde bevedering. Hetgeen de standaard eist is dus ongeveer de gemiddelde ontwikkeling nl. één rozet centraal op de kop gelegen. Puntkuif, halfrozet en meerdere rozetten zijn ontwikkelingen aan beide zijden van de gemiddelde waarde.

Bij de liefhebbers van de kuifparkiet ligt thans de taak door middel van proefparingen uit te zoeken welke paringen in de praktijk het meeste perspectief bieden.

$$2 \text{ fact. kuif} \times 2 \text{ fact. kuif} \frac{Kf}{Kf} \times \frac{Kf}{Kf} = 100\% \frac{Kf}{Kf}$$

$$2 \text{ fact. kuif} \times \text{normaal} \frac{Kf}{Kf} \times \frac{Kf^+}{Kf^+} = 100\% \frac{Kf}{Kf^+}$$

$$1 \text{ fact. kuif} \times \text{normaal} \frac{Kf^+}{Kf^+} \times \frac{Kf^+}{Kf^+} = 50\% \frac{Kf^+}{Kf^+} \text{ en } 50\% \frac{Kf}{Kf^+}$$

$$2 \text{ fact. kuif} \times 1 \text{ fact. kuif} \frac{Kf}{Kf} \times \frac{Kf^+}{Kf^+} = 50\% \frac{Kf}{Kf} \text{ en } 50\% \frac{Kf}{Kf^+}$$

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik
Foto: Wolfgang de Grahl.

de Magelhaen parkiet

Van de Magelhaen parkiet bestaan twee ondersoorten de *Enicognathus ferruginae ferruginae* en de kleinere *Enicognathus ferruginae minor*. In de Engels sprekende landen heet de vogel Austral Parrot (austral = zuidelijk).

De Grote Magelhaen Parkiet is 33 cm lang, de Kleine Magelhaen Parkiet is wat de romp betreft wat kleiner dan de grote (3 cm). Vooral komt het lengte verschil tot uiting in de lengte van de staart van de man, deze kan wel 6 tot 7 cm korter zijn.

Over het algemeen genomen is het een groene vogel, de rugzijde dof mosgroen en de buikzijde geelachtig groen. De veren van kop en romp zijn meer of minder zwart gezoomd waardoor het effect van 'geschubd te zijn' ontstaat.

De band over het voorhoofd en de buikvlek van variabele grootte, hebben de voor Zuid-Amerikaanse Parkieten zo typerende kastanjebruin-rode kleur. De bovenzijde van de staart heeft ook deze kleur, maar de veren zijn zo glanzend, dat het in het

zonlicht koperrood lijkt. De staart is aan de onderzijde geel-olijfgroen. De slagpennen zijn ook bij deze Zuid-Amerikaanse Parkiet donker blauw. Snavel, naakte oogring en poten zijn donker grijs op het zwarte af.

De Magelhaen Parkiet komt voor in de allerzuidelijkste punt van Zuid-Amerika in de landen Chili en Argentinië, uitgezonderd de hoge bergtoppen van het Andesgebergte in dit gebied en aan het tafelgebergte aan de oost kust. Dit gebied is dor en droog. Ze komen voor tot op 55° zuiderbreedte. Ter vergelijking de Deens-Duitse grens ligt op 55° noorderbreedte. De kleine soort komt voor in het noordelijk deel.

Hun verspreidingsgebied is begroeid met bossen van de beuk en de Acacia en op de drogere gronden met die van de araucaria. De zaden van de genoemde bomen zijn dan ook hun meest geliefd voedsel. Het araucaria zaak kan in Europa vervangen worden door de zaden van de zeeden. Deze zaden worden door de

banketbakker wel als garnering gebruikt. Beukennoten en beukenblad zijn hier eveneens gemakkelijk te verkrijgen. Wel wil ik er voor waarschuwen dat deze zaden in de eerste zomer al ransig kunnen worden, dus bewaren is er vrijwel niet bij. Bij een handelaar zag ik eens een restant van een partij van deze zo bijzondere vogels.

De meeste waren in een erbarmelijke toestand. De een had geen duim meer aan de vleugel, een ander een vergroeide snavel en weer een ander een gebroken en nooit gezette vleugel zodat deze nooit meer zou kunnen vliegen terwijl een zo ziek was dat de vogel het nooit meer zou kunnen rooien. Zo zou ik wel door kunnen gaan, kortom het was eigenlijk één troep ellende. Hoewel de handelaar exorbitante prijzen vroeg, boeiden deze vogels mij zo dat ik ze toch wilde aanschaffen. Ik kocht er enkele 'goede' exemplaren tussenuit en op mijn vraag wat hij met de rest deed, kreeg ik tot mijn stomme verbazing te horen, 'die verkoop ik wel aan de een of andere markter, die slijt ze wel'. Dat ook de eventuele ziektes zich hiermede konden verspreiden, kon hem kennelijk niet veel schelen.

De winter van 1978 op 1979 was bijzonder koud. In mijn tuin was het drie opeenvolgende dagen -24° C in de nachtelijke uren, terwijl het overdag ook bijzonder streng vroom (-20° C). De vogels weerstonden deze koude buiten bijzonder goed, maar zij gingen wel tijdig het blok in om daar te overnachten. Het voorjaar begon wel heel mooi en was het tamelijk warm met een stralende zon. Dit was echter slechts van korte duur en bleef het verder toch te koud voor de tijd van het jaar.

Op een gegeven moment miste ik steeds één vogel op het midden van de dag. Het bleek dat een van de poppen haar nestgelegenheid in het blok klaar maakte. Hierbij bleef ze steeds langer in het blok. Ik besloot tenslotte eens te gaan kijken en ja, er lagen al twee eieren in. Na het derde ei gelegd te hebben bleef zij in het blok en kwam er niet meer uit.

Na zes dagen keek ik nog eens — ik kon haar langzaam van haar eieren doen aflopen — er lagen zes eieren in. Twee dagen daarna keek ik nog eens, maar het was bij zes eieren gebleven.

Het eerste ei werd gelegd op 29 mei, het tweede op 31 mei, het derde op 2 juni, het vierde op 4 juni terwijl het

vijfde op 6 juni werd gelegd. Op 8 juni lagen er zes eieren.

Op 25 juni hoorde ik gepiep en toen ik keek lagen er twee jongen van een dag oud, het kuiken in het derde ei piepte en was reeds half gekipt. De pop was dus na het leggen van het tweede ei gaan broeden en ook hier kwamen het vierde en vijfde ei na eenentwintig dagen bebroed te zijn uit. Het zesde ei was wel bevrucht, maar helaas afgestorven, vermoedelijk beschadigd door een nagel.

De vijf jongen groeiden voorspoedig op. Op een leeftijd van vijftien dagen oud heb ik de jongen geringd. Ze waren zeer rustig, ja bijna tam. Dit is zo gebleven en nu ze uitgevlogen zijn, komen ze uit zich zelf op de verzorger aan gevlogen.

Ook de *Enicognatus* dekt de mest van de jongen toe met spaanders die aan de binnenzijde van het blok worden afgeknaagd. Net als dit het geval is bij de *Pyrrhura*'s, de *Aratinga*'s en de *Amazones*.

Op de 22e augustus vloog het eerste jong uit en vijf dagen later zater er vijf mooie, goed uitgegroeide jongen op stok. Nadat het laatste jong drie dagen uitgevlogen was, weigerden de ouders de jongen nog verder te voeren en de daar op volgende dag werden zij voor de nacht zelfs uit het blok geweerd. Bij geen enkele Zuid-Amerikaanse parkiet zag ik eerder dat de jongen 'zo kort' na het uitvliegen door de ouders 'afgestoten' werden.

Voor een eventuele tweede broedsel heb ik voor de jongen nog een extra blok in de volière gebracht, maar daar hadden deze jonge vogels geen interesse in.

De vogels zijn gehuisvest in een totaal open buitenvolière van acht meter lengte en ruim 1 meter breed.

De beschreven kweek is begonnen als 'kolonie kweek' en wel met drie paren bijeen. Toen het eerste paar met goed resultaat was gaan broeden, begonnen de twee andere pa-

ren het blok te bekijken nadat het eerste paar het zo druk had met hun eigen jongen, dat ze verder nergens anders meer aandacht voor hadden. De broedblokken hingen op 1 m afstand van elkaar en wel aan de zelfde zijde van de volière.

Er zijn twee voeder plaatsen. In het overdekte gedeelte achterin het droge zaadmengsel van hoofdzakelijk grove zaden met apart wat zonnepitten. Aan de voorzijde van de volière kregen zij fruit, gekiemde zaden, zacht voer en andere lekkere hapjes zoals een takje bloesem, takjes jong gesproten groen, blad van de andijvie, onkruid enz. enz.

Het is een zeer rustige vogel met een gepast stemgeluid dat ze weinig laten horen.

Deze vogel is zo intelligent dat hem of haar zeer gemakkelijk iets aan te leren is. De jongen zijn nu amper drie maanden oud en beginnen nu al andere geluiden dan de hunne na te bootsen.

Tafelkeuringen

Wat is het, waarom wordt het gedaan, hoe gaat het verder?

De maanden augustus en september zijn bij uitstek geschikt voor het houden van **TAFELKEURINGEN!**

Uit reacties van leden van diverse verenigingen, waar zo'n tafelkeuring gehouden is, kan ik afleiden: 'Velen zijn in feite nog niet op de hoogte met de mogelijkheden, die met dit fenomeen gedaan kunnen worden!'

Uit de ondertitel valt gemakkelijk te concluderen, dat met een tafelkeuring getracht moet worden meerdere doelejnden tegelijkertijd na te streven.

Ik zal trachten in dit artikel uit te leggen, wat het doel en het nut van een tafelkeuring kan zijn.

Eén ding is het bij voorbaat zeker niet: 'Een officiële wedstrijdkeuring!'

Hiervoor ontbreekt het vaak aan enige elementaire voorwaarden. Vaak zijn ook de vogels nog niet in dié conditie, die voor een tentoonstelling nodig is.

Het onvermijdelijke gevolg is dan, dat zo'n vogel op een tafelkeuring op enige belangrijke onderdelen van de keuring, zoals 'houding, conditie, bevedering en zijdelings ook nog vorm en grootte', punten verliezen. Deze

onderdelen kunnen op een tentoonstelling van wezenlijke zoniet van beslissende invloed zijn op het keurbriefje.

Hiermee kom ik dan tot de eerste aanwijzing: 'Waarom wordt een tafelkeuring gehouden?'

Een tafelkeuring wordt gehouden om:

1. De kweker duidelijke aanwijzingen te geven op welke onderdelen hij moet letten om de vogel in tentoonstellingsconditie te krijgen.
2. Een tafelkeuring wordt ongeveer 4-6 weken vóór de tentoonstelling gehouden, om de kweker de kans te geven enige geconstateerde fouten vóór de tentoonstelling weg te werken.

Maar dit is natuurlijk niet het enigste doel van een tafelkeuring.

Bij een tafelkeuring zal de keurmeester (vaak kunnen ook onpartijdige goed bekendstaande kwekers van andere verenigingen als asp. keurmeester optreden) proberen, dat te doen, waar hij bij een tt-keuring niet aan toekomt; nl. 'Aantonen wat de echte fouten zijn in de aangeboden vogels'.

3. Aantoonbaar maken van feitelijkte en verborgen gebreken!

Wat moet een kweker nu doen met het resultaat van een tafelkeuring? Ik geloof, dat hierover een boek valt te schrijven, maar met enige beperking kan men toch wel stellen: 'Het doel van een tafelkeuring is het geven van vaak onmisbare aanwijzingen voor tentoonstelling en vooral voor de komende kweek.

Iedere kweker moet echter elk geboekte resultaat wel op de juiste waarde interpreteren (vertalen) en niet trachten een aanwijzing om te buigen in een richting, die beter met zijn smaak of mening overeen komt. De keurmeester heeft namelijk geen enkel belang bij het resultaat, de kweker in deze is wel degelijk belanghebbende.

Misschien is het voor de kweker in kwestie eventjes leuk om in de ogen van zijn medeleden in de vereniging te schitteren als de grote piet, die het de keurmeester toch maar mooi gezegd heeft en dus de welgemeende raad van de keurmeester in de wind slaat. Misschien zal zelfs de kweker in kwestie in het volgend kweekjaar niet eens iets merken van een achteruitgang of teruggang in kwaliteit, maar op den duur zal hij toch merken, dat hij fout komt te zitten.

Helaas voor kweker en vereniging komt dan het moment, dat het te laat is. Voor de kweker is dan het spel uit en hij kan opnieuw beginnen. Voor de vereniging is het jammer, dat het peil van de vereniging daalt, omdat niet alleen de kwaliteit van die ene man wegvalt, maar ook zijn medestanders zijn aan het teruglopen. Het gevolg is dan het teruglopen van de kwaliteit op de tentoonstellingen en daarmee gaat dan weer een brok van de aantrekkelijkheid van de hobby verloren.

Ik geef hierbij dan ook een advies, waarmee ik heus niet wil zeggen dat mijn visie in deze de enigst juiste is, maar ik wil gewoon trachten met een voorbeeld duidelijk te maken wat ik bedoel.

'Op een tafelkeuring werd een citroen-isabelkanarie aangevoerd, die ik weinig punten moest geven'. De betreffende kweker vroeg mij bij de bespreking: 'Kan ik deze vogel nog gebruiken voor de kweek?

Hierop gaf ik een bevestigend antwoord met de opmerking: 'Gebruik deze vogel voor de kweek van Zilver-Agaat en gebruik daarbij een vogel met een sterke agaats-kleur!'

Ik heb zelfs nog toegelaten, dat de agaats enigszins bruin beroekt mocht zijn. Waarom gaf en geef ik nu dit advies?

Citroen-isabel is een kleur, die opgebouwd is uit de pigmentkleur ISABEL, dus een zachte bruine kleur (reebruin) en een bijtint citroengeel, een structuurkleur, die de veren een blauwige tint geeft door optische werking van het licht. Het uiterlijk van de kleur wordt daardoor iets hard en staalachtig.

Wanneer we nu die structuurkleur nog eens nader bezien, dan ontdekken we ook nog, dat het een melanineverdringend effect heeft. Het gevolg is, dat structuurkleuren bij de zachtere kleursoorten het melaninebezit in de borstpartij verdringt en de vogel als gevolg hiervan in zijn totaalindruk een hardere kleuruiting krijgt.

Ook de intensiefactor bezit de verdringingsfactor, hoewel niet zo scherp als het optisch blauw.

Nu is bij sommige kleuren het verdringingseffect gewenst en bij andere soorten weer niet. De vogels uit de groenserie met een bijtint wit en hooggeel kunnen haast niet buiten deze structuurkleuren, terwijl vogels uit de bruinreeks met dezelfde bijtinten deze structuren absoluut niet mogen bezitten.

Nu valt dan ook licht te raden, waarom ik voor de genoemde vogel aanraadde deze te gebruiken voor de kweek van Zilver-Agaat.

Daarom nu dan ook de laatste aanwijzing: 'Hoe gaat het nu verder met

betrekking tot de tafelkeuringen?'

1. Lees de instructies van de keurmeester aandachtig en handel daarna, zowel wat betreft de aanwijzingen voor tentoonstelling als voor de kweek.
2. Bij het niet begrijpen van zulke aanwijzingen, dan vragen stellen. Eventueel bij de keurmeester, want deze zal gaarne bereid zijn om nadere informatie te verstrekken. (Sluit dan echter wel een postzegel bij voor antwoord.)
3. Doorgaan met het kweken van vogels, maar dan wel goede.
4. Bereid de vogels op de aangegeven t.t.-punten voor, want het kan veel punten schelen.
5. Geef de moed nooit op.
6. Lees aandachtig kleur- en kweekbeschrijvingen, die in de studieboeken over deze onderwerpen beschreven staan. Ook in 'Onze vogels' verschijnen regelmatig goede publikaties.
7. Vraag om inzage of koop zelfde standardeisen van uw bond.

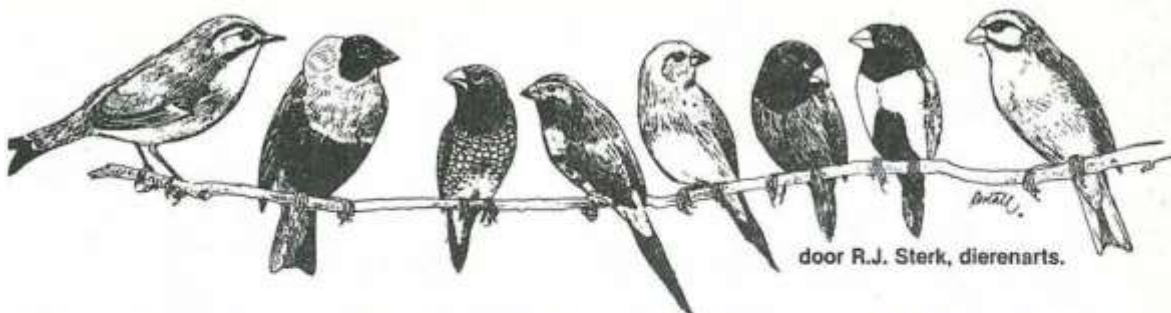
Ik ben er van overtuigd, dat een verstandig kweker lering kan trekken uit elke tafelkeuring ook al is hij het met het resultaat niet altijd eens.

Verschillen van mening zullen er altijd blijven, want ondanks de wil tot objectiviteit, zal bij elke keuring iets subjectiefs blijven hangen. Maar aanwijzingen als houding, bevedering, vorm, conditie en bijkleur zijn altijd nog belangrijk genoeg om aandacht aan te besteden voor de komende tentoonstelling en kweek, want hierop moeten de correcties toch uitgevoerd worden.

Zulke aanwijzingen op de tentoonstelling zijn voor de kweek natuurlijk nog wel belangrijk, maar voor het resultaat op de tentoonstelling is het dan toch wel te laat:

Ik wens alle serieuze kwekers, een goede voorbereiding op de komende kweek.

Henk Willemsen

door R.J. Sterk, dierenarts.

Exotische vogels als huisdieren! JA of NEE

XX Natuurbehoud (vervolg)

5. Niet zeldzame/bedreigde soorten (vervolg)

a. Zangvogels (orde Passeriformes; vervolg)

Wevers, Wida's, Widavinken (familie Ploceidae)

Van deze in totaal ongeveer 150 soorten tellende familie werden er via de 'vraag-en-aanbod' rubriek van Onze Vogels (1974-1975) en via prijslijsten van diverse handelaren (1976) 16 soorten te koop aangeboden. Het vaakst aangeboden werden de **Goudmus** (*Passer luteus*), de **Roodbekwever** (*Quelea quelea*), de **Oranje Wever** (*Euplectes franciscanus*), de **Staalvink** (*Hypochera chalybeata*), de **Dominikanerwida** (*Vidua macroura*) en de **Dottergele Wever** (*Texter Microploceus vitellinus*). Overigens heeft een deel van de handel zich vrijwel zeker aan ons onderzoekje onttrokken, want doorgaans zijn er in de handel meer soorten voorradig dan de zojuist genoemde zestien. Verder viel op dat het aantal aanbiedingen van **Paradijswida's** (*Steganura paradisea*) zeer gering was, maar dit wil natuurlijk nog niet zeggen dat ze ook niet verhandeld werden. Met uitzondering van de uit Azië afkomstige **Baja-wever** (*Ploceus philippinus*), zijn alle in de door ons onderzochte bronnen aangeboden afkomstig uit Afrika, een goed overzicht van de soorten die zoal in de handel kunnen verschijnen verkrijgt men in Van der Mark's 'Wevers en Wida's'.

Hoewel van diverse Ploceidae-soorten broedresultaten bekend zijn, blijkt uit het zeer grote aantal aanbiedingen van handelaren enerzijds en het te verwaarlozen aantal aanbiedingen van particulieren ander-

zijds, dat vrijwel alle verhandelde exemplaren geïmporteerd zijn als wildvang. Kweek met Ploceidae-soorten is dan ook slechts een incidentele zaak. Enerzijds wordt dit verklaard doordat diverse soorten 'massa-waar' vormen voor de vogelhandelaars waardoor ze voor een lage prijs voor iedereen te koop zijn, hetgeen een intensieve kweek uiteraard niet zal bevorderen. Anderzijds kan dit verklaard worden door het feit dat vele soorten gewoonweg niet gemakkelijk te kweken zijn, omdat de vogels daarvoor vele eisen stellen. Onverdraagzaamheid van fokpaartjes ten opzichte van andere vogelsoorten, hooggestelde eisen aan ruimte en inrichting van de voliëre, de benodigde aanwezigheid van pleegbroedouders voor Wida's (broedparasitisme op verschillende Prachtvinken-soorten) maken intensieve kweek alleen mogelijk bij de echte liefhebber (specialist).

Om een idee te krijgen over welke aantallen het kan gaan bij de import volgen hier enkele gegevens.

Via de Londense vlieghaven Heathrow werden in de periode 1970-1974 ruim 7600 Ploceidae-exemplaren aangevoerd. Van de ongeveer 4000 exemplaren waarvan werd vastgesteld tot welke soort ze behoorden, waren er bijna 1900 afkomstig uit Afrika en ruim 2100 uit India; van de overige 3600 is de soortnaam niet vastgesteld, evenals de herkomst. In totaal werden 13 soorten geïdentificeerd: 11 Afrikaanse soorten (met als belangrijkste de Paradijswida en de **Rüppels' Wever** *Ploceus galbula*) en 2 Aziatische (met de Baja-wever als belangrijkste soort).

De Verenigde Staten impoteerde voor de ingestelde importbeperking van Augustus 1972 veel grotere aantallen; zo werden in 1971 nog 25.000 Afrikaanse Ploceidae ingevoerd;

daarentegen werden er in dat zelfde jaar slechts 150 Aziatische Ploceidae geïmporteerd.

Over de invloed van de vogelhandel op het natuurlijke bestand van Ploceidae-soorten is niet veel bekend. De familie Ploceidae telt in ieder geval geen soorten die bedreigd of zeldzaam zijn. Vele soorten komen zelfs in overweldigende aantallen voor, zodat ze zelfs als schadelijk bekend staan. Het meest extreme voorbeeld hiervan is wel de Roodbekwever, die broedkolonies kan vormen van vele honderdduizenden tot enkele miljoenen exemplaren. Omdat ze door deze grote aantallen de graanoost danig kunnen verwoesten, worden ze dan ook rücksichtslos bestreden; zelfs vergiftiging van water, gifgassen, vlammenwerpers en bommen worden daarbij niet onbetuigd gelaten.

Literatuur:

1. GRZIMEK, B. Het leven der dieren; encyclopedie van het dierenrijk. Utrecht, enz: Het Spectrum N.V., 1969.
2. INSKIPP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Uitgave van de Royal Society for the Protection of Birds.
2. MARK, R.R.P. VAN DER, Wevers en wida's. Zutphen: Thieme, 1965.
3. NICOLAI, J. Kooi- en voliërevogels, het fokken en de keuze. Amsterdam: L.J. Veen, 1967.
4. RUTGERS, A. De gouldamadine en andere tropische vinken. Gorssel: Littera Scripta Manet, 1975.
5. SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H. WALVOORT. Exotische dieren als huisdieren, ja of nee?; een oriëntatie. Faculteit diergeneeskunde, rijksuniversiteit Utrecht, 1977.

Maaltechniek

In alle toonaarden kunnen we om de twee jaar in de Utrechtse jaarbeurs bekijken hoe mensen over de gehele wereld machines construeren om granen en zaden te bewerken en deze hierdoor geschikt te maken voor consumptie van de grote landbouwhuisdieren. De Stichting 'Victam' heeft, naar in de praktijk is gebleken, hiermede in een enorme internationale behoefte voorzien.

Het waren wijze en vooruitstrevende Nederlanders, die destijds dit initiatief namen en de industrie en de gebruikers van hun producten een enorme dienst hebben bewezen.

Wat het bovenstaande met vogels te maken heeft? Alles!

Alleen het komt voor de vogelliefhebber niet zo vlot van de grond als voor de veevoederindustrie.

De maaltechniek van de zaadetende vogels is er wel maar de maalstenen ontbreken de kooivogels nog in hoge mate. Niet, dat die er op dit moment niet zijn, dat niet, maar hier straks meer over.

De zaadetende vogels hebben grote behoefte aan scherpe steentjes in de spiermaag. Als we de gang van zaken eens even rustig bekijken, dan zien we de vogels hun zaadjes pellen en het binnenste hiervan wordt opgenomen in de krop, geweekt en doorgezonden naar de kliermaag om dan verder in de spiermaag te worden verkleind en verteerd tot op-

neembare voedingsstoffen. Als in de spiermaag kleine scherpe kiezelzeltjes aanwezig zijn dan wordt het voedsel, door de uitzettende en samentrekkende beweging van de maag, gekneusd en hebben de verteringssappen een betere inwerking op de gepelde zaadjes. Door die kneusing wordt het oppervlak groter en hebben de verteringssappen een betere inwerking. Het voedsel wordt op de juiste plaats beter bewerkt en dit bevordert de vertering en een optimale benutting van het opgenomen voedsel.

Vogelliefhebbers, die scherpe maagkiesel reeds vele jaren toepasen melden dan ook: minder voerverbruik en betere mest.

Als na langere tijd de scherpe kiezelzeltjes in de maag zijn rond gesleten verlaten ze het vogellichaam en worden er weer nieuwe opgenomen. Deze wetenschap houdt echter wel in, dat we aan vogels geen RONDE kiesel moeten verstrekken daar deze met de voedselbrei gewoon doorstromen en het darmstelsel danig kunnen belasten. Afwijkingen hierdoor ontstaan zijn legio voorhanden en bekend bij de opzettende vogelliefhebbers.

Evenzo als de stichting 'Victam' zich beijvert om door optimale maal- en mengtechniek het voedsel in goede verteerbare vorm aan de landbouwhuisdieren aan te bieden, want de winst op het eindproduct uit deze machines is bij de gebruiker van dit voedsel vaak laag, zo ook zal de vogelliefhebber er zelf op moeten toezien, dat de zaadetende vogel in ge-

vangenschap alles krijgt aangeboden in het dagrantsoen om gezond te kunnen leven.

Het zal zowat begin der zestiger jaren zijn geweest, dat het idee geboren werd om zaadetende kooivogels van scherpe maagkiesel te voorzien. Een product, dat toen in enkelvoudige vorm voor kooivogels niet te koop was en nu in de dierspecialaazaken vaak zelfs nog niet voorhanden is.

De noodzaak van en de behoefte aan scherpe maagkiesel is de vogelliefhebber intussen wel bekend, doch in zeer vele gevallen levert de specialzaak het gewenste artikel niet en reageert op het gevraagde met een gezicht of het in Keulen dondert of zegt al zoveel artikelen in voorraad te hebben, dat scherpe kiesel er niet meer bij kan.

Het woord is weer eens aan de vogelliefhebbers zelf om daar verbetering in aan te brengen en verenigingen kunnen er bij hun voederleverancier op aandringen, dat scherpe maagkiesel in voorraad wordt genomen.

Het is toch ondenkbaar, dat men in Nederland anno 1979 enorme afstanden moet afleggen om een paar zakjes van dit product te kunnen kopen.

De moeilijkheid, dat het product niet gemakkelijk verkrijgbaar is behoort allang tot het verleden.

De specialaazaken, die wel scherpe kiesel in voorraad hebben bewezen er zich van bewust te zijn ook een dienende taak te hebben, door een noodzakelijk artikel te gaan voeren. Daarom, maak er een agendapunt van en overtuig uw voederleveranciers van de noodzaak om voor uw vogels ook scherpe kiesel in voorraad te nemen.

Tot slot, vogelvrienden, maakt u zich niet ongerust, in de toekomst kunt u nog een flink aantal artikelen verwachten.

Door een langer verblijf in West Amerika, productontwikkeling, voedingspraatjes voor verenigingen en het uitvoeren van praktijkproeven en het coördineren daarvan, is er niet veel tijd over om te schrijven.

Maar het zit in de pen, reken er op. Tot volgende keer.

Jos van Himbergen.

boekennieuws

Bij uitgeverij Thieme en Cie te Zutphen zijn weer enkele nieuwe boeken verschenen die zeer zeker de belangstelling van de vogelliefhebbers verdienen. Wij noemen u:

ZIEKTEN VOOR VOGELS, geschreven door J.P. Holsheimer.

Het boek begint met een uitgebreid hoofdstuk over anatomie en fysiologie dat ons een duidelijke kijk geeft hoe de vogel in elkaar zit en hoe de levensverrichtingen, zoals vliegen, ademhaling, spijsvertering etc. zijn.

In hoofdstuk 2 worden uitgebreid en deskundig tal van ziekten besproken. Daarnaast wordt ook ruimschoots aandacht aan reinigen en ontsmetten geschonken, terwijl tenslotte nog een aantal tabellen zijn opgenomen waarin tal van geneesmiddelen, vaccins, hormoonpreparaten etc. etc. worden genoemd. Het boek telt 159 pagina's en bevat naast een aantal tekeningen en zwart-wit foto's ook een ruim aantal kleurenafbeeldingen welke ongetwijfeld de toch al prettig leesbare tekst nog verduidelijken.

Overigens, ook de uitgever verdient een pluim, de gehele opzet en lay out is werkelijk grandioos. Dit erg goede en bovendien fraaie boekwerk behoort in het bezit te zijn van iedereen die vogels houdt. De prijs van **f 32,50** mag in dit geval voor niemand een bezwaar zijn; het is het meer dan waard.

Wellswaar op een geheel ander terrein maar minstens evengoed is het **HANDBOEK VOOR DE ZANGKANARIEKWEKER** dat geschreven is door onze vriend Paul Kwast. We moeten zeggen, Paul heeft er werk van gemaakt. Onderwerpen zoals keursystemen, toerenbeschrijving, erfelijkheidsleer, selectie, stamopbouw, verzorging, kweek, zangopleiding, tentoonstelling etc. etc. komen uitgebreid en in duidelijke taal aan de orde. De zangkweker, in het bijzonder de harzer- maar zeker ook de waterslagerkweker, kunnen in en met dit boek hun hart ophalen. Het geeft echt antwoord op de vragen hoe men fijne, zuivere en muzikale zangkanaries kan kweken. De jarenlange ervaring die Paul heeft en zijn prettige verteltrant staan borg voor een goede en juiste overdracht van kennis en vandaar dat wij alle zangkwekers dit boek van harte aanbevelen. De prijs is **f 27,50** en dat is niets teveel, integendeel!

Handboek voor de zangkanariëkweker

Tenslotte nog een klein maar niettemin belangrijk boekje **VOEDSELDIEREN VOOR O.A. VOLIÈREVOGELS**. Liefhebbers van vruchten- en insectenetende vogels maar ook van tal van exotische andersoortige vogels kunnen hierin vinden op welke wijze ze aan een enorm gevarieerd en onontbeerlijk levend voedsel voor hun gevederde vrienden kunnen komen; van het fruitvliegje tot de sprinkhaan, van encythreeën tot meelwormen. De prijs is slechts **f 8,50**.

Het spreekt voor zich zelf dat wij bovenstaande boekwerken met erg veel plezier hebben opgenomen in onze NBvV-Boekenservice. Wij hebben ze voor u in voorraad. Door overmaking van het verschuldigde bedrag en met vermelding van de titel(s) op giro 1148324 t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom, ontvangt u per omgaande en geheel franco de boeken thuis.

Meer dan duizend nieuwe leden

Gedurende 1979 hebben zich 5 nieuwe afdelingen aangesloten en zijn er 6 afdelingen opgeheven.

Het totaal aantal afdelingen bedraagt **661**.

Het aantal abonnees vertoonde wederom een lichte stijging; eindstand **2830**.

Wat de leden betreft, 7706 nieuwe leden meldden zich aan en 6522 leden hebben zich bedankt. Eindstand **46.471** leden. In totaal zijn er op het bondsbureau **22.346** mutaties verwerkt.

Met een netto ledenwinst van 1184, kunnen we terugzien op een alleszins goed 1979.

Maar, we gaan gewoon door, doet u mee? Nog steeds is er perspectief genoeg!